

Finančna uprava Republike Slovenije

Poročilo o stanju in gibanju davčnega dolga na dan 31. december 2023

Kazalo

1. Uvod	4
2. Pobrani prihodki.....	4
3. Splošno o davčnem dolgu	6
3.1. Odmera oziroma obračun dajatev – izvršilni naslovi	6
3.2. Zastaranje in zadržanje zastaranja davčnih obveznosti	6
3.3. Vpliv likvidnostnih težav zavezancev in napak pri plačevanju na davčni dolg.....	7
4. Davčni dolg.....	7
4.1. Aktivni in pogojno izterljivi dolg	8
4.2. Gibanje davčnega dolga	11
4.3. Davčni dolg po blagajnah javnega financiranja	12
4.4. Davčni dolg po vrstah prihodkov oziroma dajatev	13
4.5. Davčni dolg po vrsti dajatve.....	15
4.6. Davčni dolg po starosti	15
4.7. Odpis davčnih obveznosti.....	17
5. Plačilne ugodnosti	18
6. Rezultati ukrepov izterjave	20
6.1. Izterjava davkov in drugih obveznih dajatev	22
6.2. Izterjava nedavčnih obveznosti za druge predlagatelje	30
7. Nadzor	32
8. Spodbujanje prostovoljnega plačevanja dajatev	33
8.1. Informiranje in ozaveščanje zavezancev	34
8.2. Ukrepi povezani s plačevanjem obveznosti.....	35

Povzetek poročila

Finančna uprava Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: FURS) je pripravila Poročilo o stanju in gibanju davčnega dolga po stanju na dan 31. 12. 2023 za namen predložitve Državnemu zboru hkrati z zaključnim računom državnega proračuna za leto 2023.

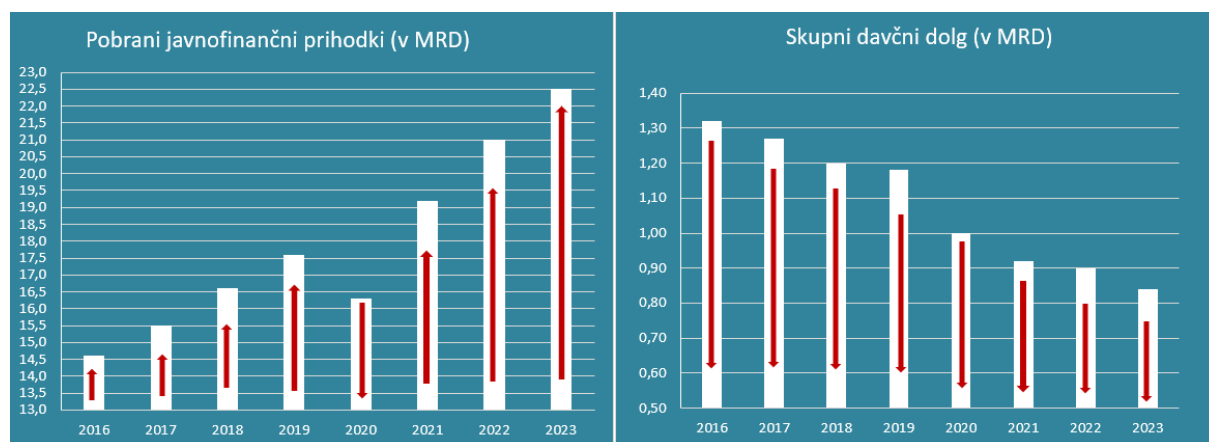
Čeprav je to poročilo predloženo hkrati z zaključnim računom državnega proračuna, pa se poročilo o prihodkih in davčnem dolgu nanaša na vse štiri blagajne javnega financiranja za katere FURS pobira dajatve: proračun države, Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije in proračune občin.

V letu 2023 je FURS pobral neto 22.505.173.328 EUR prihodkov za vse štiri blagajne javnega financiranja, kar je za 1.466.345.244 EUR oziroma 7 odstotka več kot v letu 2022. Trend zviševanja pobranih prihodkov se z izjemo »kovidnega« leta 2020 nadaljuje vse od ustanovitve FURS v letu 2014, skupni prirast prihodkov znaša 8.903.510.770 EUR oziroma 65,4 odstotka.

Po stanju na dan 31. 12. 2023 je znašal davčni dolg za vse blagajne javnega financiranja 841.808.794 EUR¹. V letu 2023 se je davčni dolg znižal za 54.541.195 EUR oziroma 6,1 odstotka. Trend zniževanja davčnega dolga se nadaljuje že deseto leto, od ustanovitve FURS v letu 2014, saj se je dolg skupaj znižal za 656.016.579 EUR oziroma 43,8 odstotka.

Pri spremljanju gibanja davčnega dolga je poleg znižanja absolutnega zneska davčnega dolga v primerjavi s predhodnim obdobjem treba upoštevati tudi gibanje deleža dolga glede na letno pobrane javnofinančne prihodke FURS. Delež davčnega dolga za vse blagajne javnega financiranja v vseh letno pobranih javnofinančnih prihodkih FURS je v letu 2023 zdrsnil na 3,7 odstotka, v letu 2014, ko je bil ustanovljen FURS, je znašal 10,4 odstotka.

Slika 1: Trend gibanja javnofinančnih prihodkov in davčnega dolga od leta 2016 do 2023

Vir: FURS

Če se v povezavi z obravnavo zaključnega računa, osredotočimo samo na v letu 2023 nastali in zapadli dolg, je po stanju na dan 31. 12. 2023 znašal za vse blagajne javnega financiranja 228.705.005 EUR. Ob sestavi tega poročila, se je po stanju na dan 29. 2. 2024, v letu 2023 nastali dolg, že znižal na 118.857.845 EUR. Obseg dajatev, plačanih po zapadlosti z do eno mesečno zamudo, se giblje od 60 do 80 mio EUR mesečno, hkrati pa so že bili realizirani dodatni ukrepi izterjave.

¹ Gre za kumulativni davčni dolg, ki se nanaša na nastale dolgove zadnjih 10 let, kar je povezano z rokom absolutnega zastaranja davčnih obveznosti. Struktura davčnega dolga glede na nastanek dolga po kriteriju dospelosti v plačilo je predmet preglednice 8

S ciljem obvladovanja davčnega dolga je FURS izvajal številne ukrepe za spodbujanje prostovoljnega plačevanja in izterjave: opominjanje, pobote obveznosti z zapadlimi terjatvami, unovčitve predloženih zavarovanj, davčno izvršbo, druge zahtevnejše ukrepe uveljavljanja davčnega dolga in predlagal stečaje ali izbrise.

Davčni dolg po stanju na dan 31. 12. 2023 je glede na možnosti izterjave razdeljen na aktivni dolg v višini 431.764.130 EUR (51,3 odstotka) in pogojno izterljivi dolg v višini 410.044.664 EUR (48,7 odstotka). FURS je pri izterjavi znatnega dela davčnega dolga zelo omejen. Če sodišče odloči, da se zoper dolžnika začne postopek zaradi insolventnosti, se za dolg, ne sme voditi postopka izvršbe niti zavarovanja. Po stanju na dan 31. 12. 2023 je bil obseg pogojno izterljivega dolga prijavljenega v insolvenčne postopke 239,9 milijonov EUR, kar predstavlja 28,5 odstotka davčnega dolga.

Podobno kot za insolvenčne postopke velja tudi za davčni dolg zavarovan z zastavno pravico na nepremičninah. Postopek prodaje nepremičnine in poplačilo upnikov vodi izvršilno sodišče, zato davčni organ po podanih predlogih sodiščem v višini 36.382.144 EUR, na hitrost in višino poplačila dolga nima vpliva.

V letu 2023 je FURS poslal dolžnikom 932.532 opominov in 34.547 pozivov za plačilo in predložitev seznama premoženja ter izdal 309.475 sklepov o davčni izvršbi za novo nastale davčne in nedavčne obveznosti ali kot nov ukrep izterjave v skupnem znesku 1.478.692.667 EUR. Z izvedenimi ukrepi je bilo izterjano 658.538.932 EUR dolga.

Primerjava podatkov s preteklim letom kaže, da je bilo v letu 2023 terjanega za 131.992.983 EUR (9,8 odstotka) več dolga ter posledično izterjano za 43.860.079 EUR (7,1 odstotek) več dolga kot v letu 2022. Po izdanih opominih in pozivih je bilo poplačanega za 34.012.544 EUR (8 odstotka) več kot leta 2022, po izdanih sklepih o davčni izvršbi pa 9.847.535 EUR (5,3 odstotka).

Na področju izterjave davčnih obveznosti je bilo v letu 2023 zaznati zmanjšanje števila izdanih opominov, kar je posledica spremembe roka za plačilo predhodne akontacije dohodnine, ki je bila uveljavljena s spremembo 298. člena Zakona o davčnem postopku (ZDavP-2N)² in je začela veljati konec leta 2022. obroki predhodne akontacije dohodnine dospejo v plačilo zadnji dan obdobja, na katerega se nanašajo, in morajo biti plačani v dvajsetih dneh po dospelosti kar pa sovpade z rokom za plačilo prispevkov za socialno varnost, ki so obračunani z obračunom prispevkov za socialno varnost. Navedeno pomeni, da je bilo zaradi sovpadanja datuma zapadlosti za plačilo davčnih obveznosti v letu 2023, izdano manjše število opominov z višjimi zneski zapadlih davčnih obveznosti. K večjemu poplačilu opominov v letu 2023 prispevajo tudi plačila po opominih, ki se vročajo davčnim zavezancem v tujino.

Dodatno je FURS izvedel tudi pobote in unovčitve zavarovanj v višini 279.542.807 EUR.

Na podlagi izdanih sklepov o davčni izvršbi je bilo v letu 2023 izterjanega za 178.703.511 EUR dolga iz naslova davčnih terjatev. Najučinkovitejše sredstvo izvršbe z vidika plačil je bila izvršba na denarna sredstva dolžnika pri bankah ali hranilnicah s 74,3 odstotnim deležem plačil, sledi izvršba na premoženje s 15,3 odstotka, 7,5 odstotka predstavlja izvršba na dolžnikove denarne prejeme in 2,9 odstotka izvršba na dolžnikove denarne terjatve.

V poročilu so predstavljeni tudi ukrepi davčnega nadzora, s katerimi je bilo v letu 2023 dodatno odmerjenih 254.215.619 EUR obveznosti. Prav tako so opisane nekatere aktivnosti za spodbujanje prostovoljnega plačevanja dajatev.

Številka: 9600-85/2024-3
Datum: 29. 03. 2024

Peter Grum,
generalni direktor

² Uradni list RS, št. 163/2022

1. Uvod

Finančna uprava Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: FURS) je na podlagi zakona, ki ureja javne finance³, pripravila Poročilo o stanju in gibanju davčnega dolga po stanju na dan 31. 12. 2023 za namen predložitve Državnemu zboru hkrati z zaključnim računom državnega proračuna za leto 2023. Podatki v poročilu so pripravljene na podlagi zaključnega računa FURS za leto 2023.

Čeprav je to poročilo predloženo hkrati z zaključnim računom državnega proračuna, pa se poročilo o prihodkih in davčnem dolgu nanaša na vse štiri blagajne javnega financiranja za katere FURS pobira dajatve: proračun države, Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije in proračune občin.

V poročilu so sicer ločeno izpostavljeni podatki, ki se nanašajo na prihodke in davčni dolg za blagajno proračuna države, vendar neposredna primerjava teh podatkov iz zaključnega računa FURS in zaključnega računa državnega proračuna ni mogoča. Na strani prihodkov je namreč precejšen del davka iz naslova dohodnine, ki ga pobere FURS in vplača v državni proračun, zaradi sistema financiranja občin v proračunu države na kontih razreda 7 zmanjšan in so zato prihodki iz naslova dohodnine v zaključnem računu države precej nižji od dejansko pobranih s strani FURS. Ta razlika je v 2023⁴ znašala 1,5 milijarde EUR. Na drugi strani je celotni davčni dolg iz naslova dohodnine v zaključnem računu FURS izkazan v blagajni državnega proračuna.

2. Pobrani prihodki

FURS pobira dajatve, ki so prihodek štirih blagajn javnega financiranja, in sicer: proračuna države, Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije in proračunov občin. Prek proračuna države se del prihodkov razporeja tudi v proračun Evropske unije.

V letu 2023 je FURS pobral neto 22.505.173.328 EUR prihodkov za vse štiri blagajne javnega financiranja, kar je za 1.466.345.244 EUR oziroma 7 odstotka več kot v letu 2022. Trend zviševanja pobranih prihodkov se z izjemo »kovidnega« leta 2020 nadaljuje vse od ustanovitve FURS v letu 2014. Skupni prirast prihodkov znaša od leta 2014 8.903.510.770 EUR oziroma 65,4 odstotka.

Preglednica 1: Pobrani prihodki po blagajnah javnega financiranja, v EUR

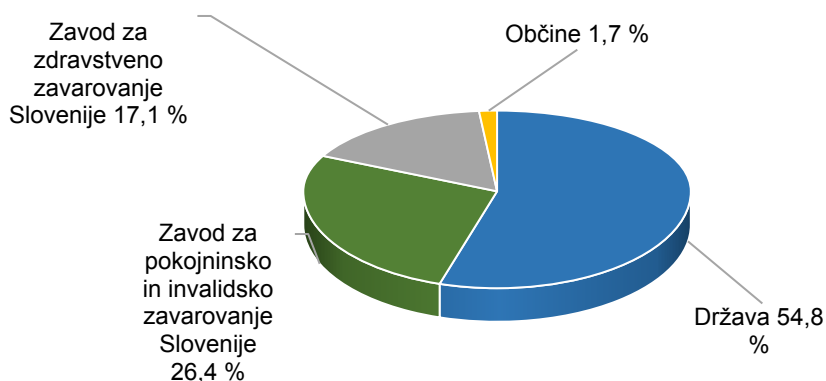
Prejemniki sredstev	JANUAR - DECEMBER 2023	Struktura v %	JANUAR - DECEMBER 2022	Struktura v %	INDEKS 2023/2022
Država	12.331.142.846	54,8	11.657.018.645	55,4	105,8
ZPIZ	5.931.234.998	26,4	5.451.504.705	25,9	108,8
ZZZS	3.841.042.498	17,1	3.536.050.219	16,8	108,6
Občine	401.752.986	1,7	394.254.515	1,9	101,9
Skupaj JFP	22.505.173.328	100,0	21.038.828.085	100,0	107,0

Vir: FURS

³ Prvi odstavek 64. a člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP in 96/15 – ZIPRS1617, 13/18, 195/20 – odl. US, 18/23 – ZDU-1O in 76/23)

⁴ Vir podatkov: spletna stran MF, Bilance državnega proračuna, Državni proračun 1992-2023: <https://www.gov.si/teme/fiskalna-in-javnofinancna-politika/>

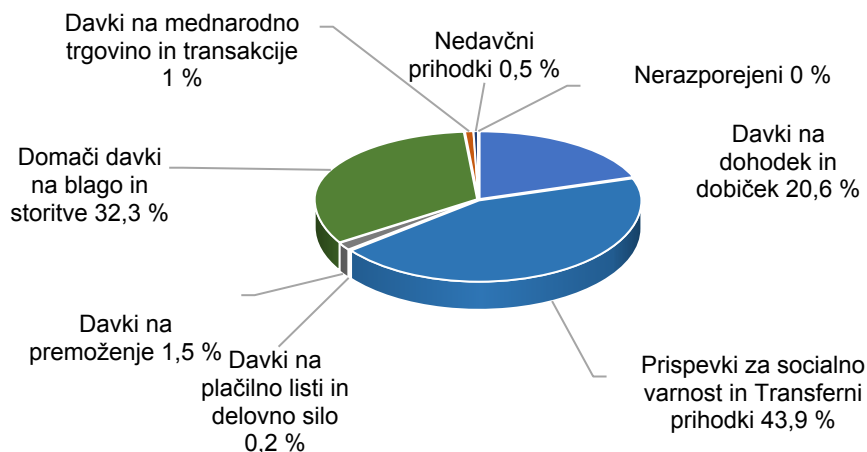
Slika 2: Struktura neto pobranih prihodkov po prejemnikih sredstev v letu 2023

Vir: FURS

Največji delež pobranih prihodkov predstavljajo skupaj prispevki za socialno varnost in transferni prihodki iz naslova prispevkov (43,9 odstotka). V letu 2023 je bilo pobranih skupaj za 8,7 odstotka več teh prihodkov kakor v letu 2022; od tega je rast prihodkov iz naslova prispevkov za socialno varnost znašala 8,9 odstotka, medtem ko so transfernih prihodki višji za 6,1 odstotek. Najobsežnejši med prispevki za socialno varnost je prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Po deležu pobranih prihodkov sledijo domači davki na blago in storitve (32,3 odstotka), kjer je bilo pobranih za 9,3 odstotka več prihodkov glede na leto 2022. Po obsegu prevladujeta davek na dodano vrednost in trošarine. Dokaj velik delež ima tudi skupina davkov na dohodek in dobiček (20,6 odstotka), kjer je bilo pobranih za 1,9 odstotka več prihodkov glede na leto 2022. Največ prihodkov v tej skupini pripada dohodnini.

Slika 3: Struktura neto pobranih javnofinančnih prihodkov po vrstah prihodkov v letu 2023

Vir: FURS

Krepitev kulture prostovoljnega izpolnjevanja zakonskih obveznosti je prednostni dolgoročni cilj FURS. V ta namen se kontinuirano izvaja vrsta medsebojno povezanih ukrepov na različnih področjih njenega delovanja od preventivnih do zelo ciljno usmerjenih aktivnosti. Podrobneje so te aktivnosti predstavljene v 8. poglavju tega poročila.

Davek je vsak denarni prihodek državnega proračuna, proračuna Evropske unije ali proračuna samoupravne lokalne skupnosti, ki ni plačilo za opravljeno storitev ali dobavljeno blago in se plača

izključno na podlagi zakonov o obdavčenju oziroma predpisov samoupravnih lokalnih skupnosti, izdanih na podlagi zakonov o obdavčenju.

V skladu s 3. členom Zakona o davčnem postopku⁵ (ZDavP-2) se kot davek štejejo tudi:

- uvozne in izvozne dajatve po predpisih Evropske unije,
- prispevki za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, obvezno zdravstveno zavarovanje, zaposlovanje in starševsko varstvo,
- nadomestila, intervencijski in drugi ukrepi, ki so v celoti ali delno sistem financiranja kmetijskega usmerjevalnega in jamstvenega sklada, vključno z zneski, pobranimi v zvezi s temi ukrepi,
- obresti, stroški postopka pobiranja davkov, denarne kazni in globe ter stroški postopka o prekršku, ki jih odmeri oziroma izreka davčni organ.

FURS v skladu z zakonom, ki ureja delovanje, organizacijo, naloge in pooblastila finančne uprave, vodi knjigovodsko evidenco, iz katere se zagotavljajo podatki o stanju in gibanju davčnega dolga. Za vodenje davčnega knjigovodstva se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja računovodstvo.

3. Splošno o davčnem dolgu

Davčni dolg je stanje dolga zavezancev do FURS na presečni dan, ki vključuje vse zapadle neporavnane terjatve, ki jih odmerja, nadzira in izterjuje FURS v skladu s predpisi.

Na stanje davčnega dolga na presečni dan ob koncu proračunskega leta bistveno vplivajo naslednja gibanja:

- prenos odprtih zapadlih terjatev iz preteklega proračunskega leta,
- obseg nastalih in zmanjšanih terjatev (odmera oziroma obračun dajatev, odpisi) zapadlih v proračunskem letu in
- obseg plačanih oziroma izterjanih terjatev v proračunskem letu.

3.1. Odmera oziroma obračun dajatev – izvršilni naslovi

Davčni dolg nastane, če zavezanec v predpisanem roku ne poravna svojih odmerjenih oziroma obračunanih obveznosti, ki izhajajo iz izvršilnega naslova. Izvršilni naslovi so predvsem davčni obračuni, ki jih predloži zavezanec, in odločbe, ki jih izdaja FURS. Za slednje velja, da postanejo izvršljive v 30 dneh od vročitve, ne glede na to, ali zavezanec zoper njih uveljavlja pravno sredstvo (prvi odstavek 87. člena ZDavP-2). Za davčni dolg torej ni pomembna dokončnost ali celo pravnomočnost akta, iz katerega izhaja obveznost plačila. V davčni dolg so tako vključene tudi obveznosti, ki so predmet pritožb zavezancev pri drugostopenjskem organu ali tožb pri Upravnem sodišču, vendar o pritožbi ali tožbi še ni odločeno.

3.2. Zastaranje in zadržanje zastaranja davčnih obveznosti

Na obseg davčnega dolga, bistveno vplivajo pravila o absolutnem in relativnem zastaranju pravice do izterjave davka. Po določbah 125. in 126. člena ZDavP-2 davčna obveznost preneha v petih oziroma

⁵ Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 32/12, 94/12, 101/13 – ZDavNepr, 111/13, 22/14 – odl. US, 25/14 – ZFU, 40/14 – ZIN-B, 90/14, 91/15, 63/16, 69/17, 13/18 – ZJF-H, 36/19, 66/19, 145/20 – odl. US, 203/20 – ZIUPOPdve, 39/22 – ZFU-A, 52/22 – odl. US in 87/22 – odl. US, 163/22 109/23 – odl. US in 131/23 – ZORZFS

desetih letih od dneva, ko bi bilo treba davek plačati. V strukturi davčnega dolga glede na leto nastanka dolga tako praviloma zasledimo dolgove iz preteklih 10 let, zaradi izjem pa tudi starejše dolgove.

Izjemo od splošnega učinka zastaranja določa 126.a člen ZDavP-2, ki določa, da davčna obveznost ne preneha, če je davčni dolg zavarovan s hipoteko in če je pred potekom zastaranja pravice do izterjave vložen predlog za izvršbo na nepremičnino. Davčna obveznost preneha s poplačilom iz prodaje.

Zadržanje zastaranja povzročijo tudi nekateri drugi postopki, ko davčni organ ne more oziroma ne sme voditi postopka davčne izvršbe. Glavni zakonski razlogi in sodni postopki, zaradi katerih se zastaranje zadrži so postopek zaradi insolventnosti, odobren odlog oziroma obročno plačevanje davka, zapuščinski postopek, itd. Ko preneha razlog, zaradi katerega je bilo zastaranje zadržano, davčni organ lahko nadaljuje ali začne davčno izvršbo in tek zastaralnega roka se nadaljuje.

3.3. Vpliv likvidnostnih težav zavezancev in napak pri plačevanju na davčni dolg

Poročilo je pripravljeno na presečni datum, kar pomeni, da so v davčnem dolgu zajete vse nepravne obveznosti, ki so zapadle v plačilo do obravnavanega datuma, tudi tiste, ki so že nekaj dni po tem datumu prostovoljno poravnane s strani zavezancev. Obseg dajatev, plačanih po zapadlosti z do eno mesečno zamudo, se giblje od 60 do 80 mio EUR mesečno. Najpogosteje so na tak način na presečni dan v davčnem dolgu zajete večje obveznosti zavezancev iz naslova davka na dodano vrednost in trošarin, ker je datum zapadlosti obračunov za obe vrsti davka zadnji delovni dan v mesecu.

V davčnem dolgu po stanju na presečni dan so zajete tudi nepravne obveznosti davčnih zavezancev, ki so poravnali svoje obveznosti, vendar na napačen podračun ali z napačno referenco pri plačilu. FURS v tem primeru izvede postopek razčiščevanja plačil (stik z zavezancem, poizvedba na Upravi Republike Slovenije za javna plačila in banke ipd.). Zaradi precejšnjega obsega primerov takih plačil (4,5 odstotka), usklajevanje lahko traja nekaj dni. V roku 30 dni od prejema plačila pa FURS izvaja tudi izravnave med blagajnami javnega financiranja, pobote oziroma preveč plačane dajatve vrne.

4. Davčni dolg

Po stanju na dan 31. 12. 2023 je znašal davčni dolg 841.808.794 EUR. V navedenem znesku dolga so poleg nepravnanih zapadlih obveznosti zajete tudi zaračunane zamudne obresti, ki predstavljajo 15 odstotka dolga oziroma 126.371.890 EUR.

Preglednica 2: Stanje in gibanje davčnega dolga, v EUR

	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2023	IND 31.12.2022/ 31.12.2021	IND 31.12.2023/ 31.12.2021	IND 31.12.2023/ 31.12.2022
Glavnica	785.992.557	761.930.073	715.436.904	96,9	91,0	93,9
Zamudne obresti	132.515.417	134.419.917	126.371.890	101,4	95,4	94,0
Skupaj dolg	918.507.974	896.349.990	841.808.794	97,6	91,6	93,9

Vir: FURS

Dolg pravnih oseb znaša 439.832.984 EUR oziroma 52,2 odstotka, dolg fizičnih oseb pa 401.975.810 EUR oziroma 47,8 odstotka davčnega dolga.

Dolg fizičnih oseb zajema tudi nepravne obveznosti zasebnikov, med katere štejemo samostojne podjetnike posameznike in druge zasebnike, ki opravljajo poklicno dejavnost ali druge neodvisne dejavnosti (odvetniki, notarji, poklicni športniki, samostojni novinarji, zasebni zdravstveni delavci, kulturni delavci in fizične osebe, ki opravljajo kmetijsko in gozdarsko dejavnost).

Slika 4: Prikaz davčnega dolga po statusu zavezanca

Vir: FURS

4.1. Aktivni in pogojno izterljivi dolg

Davčni dolg je sestavljen iz aktivnega in pogojno izterljivega dolga. ZDavP-2 v 109. členu opredeljuje pogojno izterljivi dolg. Davek se šteje za pogojno izterljivega:

- če je bil pri zavezancu za davek začel stečajni postopek;
- če je bil pri zavezancu za davek začel postopek prisilne poravnave;
- od dneva smrti davčnega zavezanca do dneva pravnomočnosti sklepa o dedovanju.
- če se ne more poplačati niti v postopku davčne izvršbe, pravica do izterjave pa še ni zastarala;
- če se je davčni zavezanec – fizična oseba odselil neznan kam ali ga je sodišče razglasilo za pogrešanega ali opravično nesposobnega in ni pustil oziroma nima nobenega premoženja, iz katerega bi se lahko davek poplačal, pravica do izterjave pa še ni zastarala.

Ves drug dolg šteje za aktivni dolg.

Po stanju na dan 31. 12. 2023 znaša aktivni dolg 431.764.130 EUR, pogojno izterljivi dolg pa 410.044.664 EUR.

Preglednica 3: Stanje in gibanje davčnega dolga, v EUR

	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2023	IND 31.12.2022/ 31.12.2021	IND 31.12.2023/ 31.12.2021	IND 31.12.2023/ 31.12.2022
Aktivni dolg	431.158.169	439.625.363	431.764.130	102,0	100,1	98,2
Pogojno izterljivi dolg	487.349.805	456.724.627	410.044.664	93,7	84,1	89,8
Skupaj dolg	918.507.974	896.349.990	841.808.794	97,6	91,6	93,9

Vir: FURS

V strukturi davčnega dolga ima aktivni dolg 51,3 odstotni delež. Postopki za izterjavo tega dela dolga so v teku, zato je verjetnost izterjave navedenega dolga velika v nasprotju s pogojno izterljivim dolgom, ki predstavlja 48,7 odstotka dolga. Večina tega dolga je namreč predmet insolvenčnih postopkov, v katere je prijavljeno 58,5 odstotka pogojno izterljivega davčnega dolga.

Z dnem začetka postopka zaradi insolventnosti se v skladu z insolvenčno zakonodajo, ki je v pristojnosti Ministrstva za pravosodje, zoper davčnega zavezanca načeloma ne sme voditi postopek davčne izvršbe, temveč se zaradi zagotavljanja načela enakega obravnavanja upnikov lahko terjatve poplačajo le v skladu z insolvenčno zakonodajo. Za terjatve, ki so prijavljene v insolvenčnem postopku je bilo v letu 2023 izdanih 4.413 seznamov izvršilnih naslovov, kar je 7,1 odstotek manj kot v letu 2022.

Postopki zaradi insolventnosti so sodni postopki, na trajanje katerih davčni organ nima vpliva, saj je v skladu z insolvenčno zakonodajo izenačen z drugimi (civilnimi) upniki. Terjatve, ki v stečajnem postopku niso poplačane, se odpišejo. Posebnost velja v postopku osebnega stečaja, kjer se odpišejo le terjatve na katere učinkuje odpust obveznosti. Davčni dolжник namreč v postopku osebnega stečaja ne more več doseči odpusta in posledično odpisa davčnih terjatev iz naslova prispevkov, ki so nastale pred začetkom postopka zaradi insolventnosti⁶.

Pri stečajnih postopkih nad pravnimi osebami je bilo od leta 2015 do 2018 zaznati trend naraščanja števila začetih postopkov (v letu 2015 so bili na novo začeti 1.004 postopki, v letu 2016: 1.062, v letu 2017: 1.195, v letu 2018: 1.267), medtem ko je bilo število novo začetih stečajnih postopkov nad pravnimi osebami v letu 2019 1.177, v letu 2020: 1.030, v letu 2021: 943, v letu 2022: 882, v letu 2023 pa je število dodatno upadlo na 807.

Število postopkov osebnih stečajev se od leta 2015 dalje znižuje (v letu 2015 je bilo na novo začetih 4.107 postopkov, v letu 2016: 3.444, v letu 2017: 2.349, v letu 2018: 2.110, v letu 2019: 1.883, v letu 2020: 1.402, v letu 2021: 1.151, v letu 2022: 1.037, v letu 2023 pa je bilo 872 na novo začetih postopkov osebnih stečajev).

V zvezi s stečajnimi postopki gre pojasniti, da se je bistveno povečalo število postopkov, ki se začnejo na predlog upnika ali druge osebe. Pri stečajnih postopkih nad pravno osebo se je število postopkov, ki se začnejo na predlog upnika ali druge osebe izjemno povišalo (v letu 2015 je bilo podanih 268 predlogov upnikov, v letu 2016: 323, v letu 2017: 442, v letu 2018: 479, v letu 2019: 513, v letu 2020: 459, v letu 2021: 454, v letu 2022: 434, v letu 2023 pa 385). Na predlog upnikov ali druge osebe pa se začenjajo tudi postopki osebnih stečajev (v letu 2015 je bilo podanih 107 predlogov upnikov, v letu 2016: 191, v letu 2017: 161, v letu 2018: 178, v letu 2019: 165, v letu 2020: 150, v letu 2021: 134, v letu 2022: 119, v letu 2023 pa 85)⁷.

Poudariti gre, da so predlogi za začetek stečajnega postopka na predlog upnika v veliki meri podani ravno s strani upnika FURS. FURS je v letu 2015 podal skupaj 178 predlogov za stečaj, v letu 2016: 405, v letu 2017: 496, v letu 2018: 606, v letu 2019: 571, v letu 2020: 491 predlogov, v letu 2021: 501, v letu 2022: 505, v letu 2023 pa je bilo podanih 427 predlogov za stečaj. S strani FURS kot upnika, je bilo torej v letu 2018 vloženih kar 92 odstotka vseh predlogov za začetek stečajnih postopkov, ki so bili predlagani s strani upnikov, v letu 2019: 84 odstotka, v letu 2020: 80 odstotka, v letu 2021: 85 odstotka, v letu 2022: 91 odstotka ter v letu 2023: 90 odstotkov vseh predlogov za začetek stečajnih postopkov, ki so bili predlagani s strani upnikov.

Število začetih postopkov prisilnih poravnav načeloma upada (v letu 2015 je bilo na novo začetih 12 postopkov, v letu 2016: 14, v letu 2017: 14, v letu 2018: 11, v letu 2019: 11, v letu 2020: 10, v letu 2021: 5, v letu 2022 je upadlo na zgolj 1 začet postopek, v letu 2023 pa so bili začeti 4 postopki). Zaradi spremembe insolvenčne zakonodaje (ZFPPIPP) v letu 2016, na podlagi katere pravnomočno potrjena poenostavljena prisilna poravnana ne učinkuje več na davke in prispevke, do katere je prišlo na pobudo Ministrstva za finance in FURS, se je v zadnjih letih bistveno zmanjšalo število začetih postopkov poenostavljenih prisilnih poravnav nad dolžniki (v letu 2015 je bilo na novo začetih 123 teh postopkov, v letu 2016 še 98, v letu 2017: 40, v letu 2018: 37, v letu 2019: 34, v letu 2020: 30, v letu 2021: 31, v letu 2022: 15 in še 22 v letu 2023).

⁶ Z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (Ur. l. RS, št. 27/16) je bila spremenjena opredelitev prednostnih terjatev, na katere odpust ne učinkuje, na način, da se za prednostne terjatve štejejo vse terjatve iz naslova prispevkov, ki so nastale pred začetkom postopka zaradi insolventnosti in ne več samo terjatve iz naslova prispevkov, ki so nastale v zadnjem letu pred začetkom postopka zaradi insolventnosti.

⁷ Vir: Ministrstvo za pravosodje, Direktorat za civilno pravo: Podatki o insolvenčnih postopkih, ki jih vodijo sodišča v RS.

Dne 1. 11. 2023 pa je stopil v veljavo Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (v nadaljevanju: novela ZFPPIPP-H⁸), ki postopek poenostavljene prisilne poravnave ukinja oziroma ga nadomešča s posebnimi pravili postopka prisilne poravnave za malo gospodarstvo. Novela ZFPPIPP-H opredeljuje tudi nov postopek sodnega prestrukturiranja zaradi odprave grozeče insolventnosti, ki stopi v veljavo s 1. 1. 2025, pri katerem gre za preventivni postopek, ko dolžnik še niti ni insolventen oziroma, ko dolžniku insolventnost šele grozi. FURS je v letu 2023 začel s prilagoditvami novostim, ki jih prinaša novela ZFPPIPP-H, predvsem v smeri razvijanja in uporabe individualiziranih ter vsebinsko poglobljenih metod in ukrepov za povečanje učinkovitosti vse z namenom zaščite položaja FURS kot upnika.

V primeru smrti davčnega zavezanca se odpišejo denarne kazni, globe in stroški postopka o prekršku ter davčni dolg, v kolikor na dan smrti ne presega 80 EUR. Če davčni dolg presega znesek 80 EUR, FURS terjatve prijavi v zapuščinski postopek z namenom seznanitve dedičev z zapustnikovimi dolgovi. Za prijavo terjatev v zapuščinski postopek je bilo v letu 2023 izdanih 1.168 seznamov izvršilnih naslovov. V primerjavi z letom 2022 beležimo upad števila izdanih seznamov izvršilnih naslovov za 20,3 odstotka. Dediči odgovarjajo za vse zapustnikove dolgove do višine vrednosti podedovanega premoženja. Če dediči davčnega dolga ne plačajo, se ob upoštevanju vsebine sklepa o dedovanju in določb Zakona o dedovanju, davčni dolg zapustnika prenese na dediče in po izdaji opomina izterja v postopku davčne izvršbe. V letu 2023 so bili izvedeni 303 prenosi davčnega dolga na dediče. V primerjavi z letom 2022 beležimo upad izvršenih prenosov na dediče za 9,8 odstotka.

Podobno kot je za vodenje in odločanje v postopkih zaradi insolventnosti pristojno sodišče, velja tudi v primeru zavarovanja davčnega dolga z zastavno pravico na nepremičninah. Postopek prodaje nepremičnine in poplačilo upnikov vodi izvršilno sodišče, zato davčni organ po podanih predlogih sodiščem v višini 36.382.144 EUR nima vpliva na hitrost postopka ali višino poplačila dolga.

Dolg katerega ni bilo mogoče poplačati v postopkih davčne izvršbe, pravica do izterjave pa še ni zastarala, znaša 37,3 odstotka pogojno izterljivega dolga. Zoper naveden dolg je davčni organ izvedel vse zakonsko predpisane ukrepe izvršbe (administrativna izvršba, individualna obravnava v primeru izvršbe iz premoženja, ki zahteva poglobljeno obravnavo, izvršba na nepremičnine ali na poslovni delež dolžnika v družbi...) vendar dolga ni oz. ni bilo mogoče izterjati, saj dolžniki nimajo oz. niso imeli rubljivega premoženja.

Preglednica 4: Stanje in gibanje pogojno izterljivega dolga, v EUR

Razlog dvomljivosti	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2023	IND 31.12.2022/ 31.12.2021	IND 31.12.2023/ 31.12.2021	IND 31.12.2023/ 31.12.2022	Delež v %
Stečaj	314.754.397	275.623.532	239.473.779	87,6	76,1	86,9	58,4
Dolga ni mogoče poplačati v postopku davčne izvršbe	149.477.518	162.653.843	153.139.166	108,8	102,4	94,2	37,3
Prisilna poravnava	3.790.277	1.720.536	11.918.273	45,4	314,4	692,7	2,9
Fizična oseba odseljena neznano kam	10.452.064	10.924.209	4.809.904	104,5	46,0	44,0	1,2
Dolžnik umrl	8.262.123	5.339.612	424.217	64,6	5,1	7,9	0,1
*Ostalo	613.426	462.895	279.325	75,5	45,5	60,3	0,1
SKUPAJ	487.349.805	456.724.627	410.044.664	93,7	84,1	89,8	100

* OSTALO: prisilna likvidacija, izbris brez likvidacije ipd.

Vir: FURS

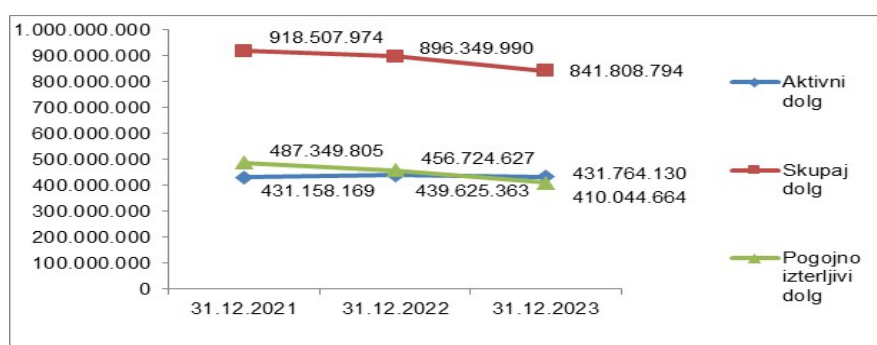
⁸ Uradni list RS, št. 102/23

4.2. Gibanje davčnega dolga

V letu 2023 se je davčni dolg v primerjavi z letom 2022 znižal za 54.541.195 EUR oziroma 6,1 odstotek, v primerjavi z letom 2021 pa za 76.699.180 EUR (8,4 odstotka). Trend zniževanja davčnega dolga se nadaljuje že od leta 2014. Pri aktivnem dolgu je v letu 2023 zaznati znižanje dolga za 7.861.233 EUR oziroma 1,8 odstotka, pri pogojno izterljivem dolgu pa za 46.679.962 EUR oziroma 10,2 odstotka.

Na zniževanje davčnega dolga je v letu 2023 vplivalo več dejavnikov. Ključni dejavniki so izvedeni ukrepi izterjave in plačila dolga tudi kot posledica izvedenih ukrepov spodbujanja prostovoljnega plačila davčnih obveznosti še pred zapadlostjo. Vpliv imajo tudi odobrene plačilne ugodnosti, postopki zaradi insolventnosti in izvajanje odpisov zaradi zaključka insolvenčnih postopkov idr.

Slika 5: Gibanje davčnega dolga, v EUR

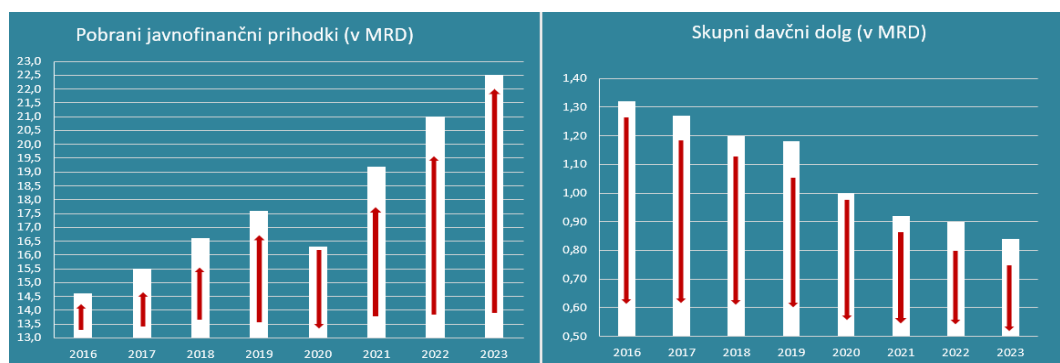

Vir: FURS

Pri spremljanju gibanja davčnega dolga je poleg znižanja absolutnega zneska davčnega dolga v primerjavi s predhodnim obdobjem treba upoštevati tudi gibanje deleža dolga glede na letno pobrane javnofinančne prihodke FURS:

- delež davčnega dolga za vse blagajne javnega financiranja v vseh letno pobranih javnofinančnih prihodkih FURS je v letu 2023 zdrsnil na 3,7 odstotka, v letu 2014, ko je bil ustanovljen FURS, je znašal 10,4 odstotka;
- delež dolga blagajne Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije v letno pobranih prispevkih za socialno varnost za pokojninsko in invalidsko zavarovanje je v letu 2023 zdrsnil na 2,6 odstotek, v letu 2014 je znašal 8,7 odstotka;
- delež dolga blagajne Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije v letno pobranih prispevkih za socialno varnost za zdravstveno zavarovanje je v letu 2023 zdrsnil na 2,1 odstotka, v letu 2014 je znašal 6,2 odstotka.

Slika 6: Trend gibanja javnofinančnih prihodkov in davčnega dolga od leta 2016 do 2023

Vir: FURS

Preglednica 5: Delež davčnega dolga v pobranih javnofinančnih prihodkih, v EUR

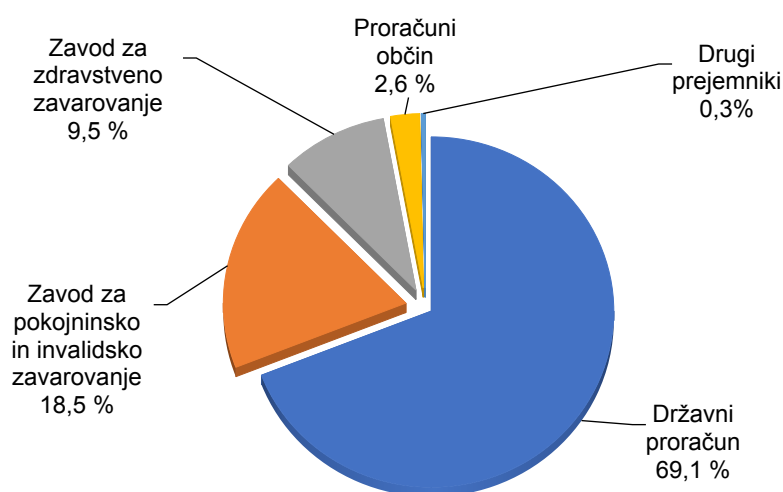
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Skupaj javnofinančni prihodki in prejemki FURS	16.613.623.060	17.572.564.063	16.281.755.053	19.205.493.984	21.049.211.315	22.514.980.147
Davčni dolg na dan 31. 12.	1.204.717.178	1.180.360.733	998.089.394	918.507.974	896.349.990	841.808.794
Delež davčnega dolga v pobranih javnofinančnih prihodkih in prejemkih FURS, v %	7,3	6,7	6,1	4,8	4,3	3,7

Vir: FURS

4.3. Davčni dolg po blagajnah javnega financiranja

Po razporeditvi davčnega dolga po blagajnah javnega financiranja ima največji delež dolga proračun države, in sicer 69,1 odstotka. Blagajna Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije ima 18,5-odstotni delež dolga, blagajna Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije 9,5-odstotni delež ter proračuni občin 2,6-odstotni delež dolga. 0,3 odstotni delež pripada drugim prejemnikom.

Slika 7: Davčni dolg po blagajnah javnega financiranja

Vir: FURS

Podatki o višini in gibanju dolga po blagajnah javnega financiranja so prikazani v preglednici 6.

Preglednica 6: Stanje in gibanje davčnega dolga po blagajnah javnega financiranja, v EUR

Davčni dolg po javnofinančnih blagajnah	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2023	IND 31.12.2022/ 31.12.2021	IND 31.12.2023/ 31.12.2021	IND 31.12.2023/ 31.12.2022	Delež v %
Državni proračun							
Aktivni dolg	293.193.839	306.730.194	296.037.536	104,6	101,0	96,5	68,6
Pogojno izterljivi dolg	332.094.278	310.483.279	285.414.513	93,5	85,9	91,9	69,6
Skupaj dolg	625.288.117	617.213.473	581.452.049	98,7	93,0	94,2	69,1
Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje							
Aktivni dolg	82.535.740	79.264.785	80.786.270	96,0	97,9	101,9	18,7
Pogojno izterljivi dolg	94.652.465	89.472.983	75.166.797	94,5	79,4	84,0	18,3
Skupaj dolg	177.188.205	168.737.768	155.953.067	95,2	88,0	92,4	18,5
Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije							
Aktivni dolg	43.064.073	41.407.396	42.134.934	96,2	97,8	101,8	9,8
Pogojno izterljivi dolg	44.943.699	43.108.228	37.795.766	95,9	84,1	87,7	9,2
Skupaj dolg	88.007.772	84.515.624	79.930.700	96,0	90,8	94,6	9,5
Proračun občin							
Aktivni dolg	12.038.437	9.907.870	10.007.127	82,3	83,1	101,0	2,3
Pogojno izterljivi dolg	15.659.363	13.660.137	11.667.588	87,2	74,5	85,4	2,8
Skupaj dolg	27.697.800	23.568.007	21.674.715	85,1	78,3	92,0	2,6
Ostalo*							
Aktivni dolg	326.080	2.315.118	2.798.263	710,0	858,2	120,9	0,6
Pogojno izterljivi dolg	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj dolg	326.080	2.315.118	2.798.263	710,0	858,2	120,9	0,3
SKUPAJ DOLG	918.507.974	896.349.990	841.808.794	97,6	91,6	93,9	100,0

Vir: FURS

Analiza gibanja davčnega dolga po blagajnah javnega financiranja kaže na znižanje dolga pri vseh blagajnah. Največje znižanje dolga je v letu 2023 zaznati pri blagajni države, in sicer za 35.761.424 EUR oziroma 5,8 odstotka. Pri blagajni Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije se je dolg znižal za 12.784.701 EUR oziroma 7,6 odstotka, pri blagajni Zavoda za zdravstvo zavarovanje Slovenije za 4.584.924 EUR oziroma 5,4 odstotka ter pri blagajnah občin za 1.893.292 EUR oziroma 8 odstotka.

4.4. Davčni dolg po vrstah prihodkov oziroma dajatev

Po vrsti prihodkov imajo na dan 31. 12. 2023 največji delež davčnega dolga davčni prihodki, in sicer 93,3 odstotka, nedavčni prihodki⁹ pa 6,7 odstotka.

⁹ V skupino nedavčnih prihodkov sodijo prihodki iz udeležbe pri dobičku in dohodku od premoženja, takse in pristojbine, denarne kazni in drugi nedavčni prihodki.

Podatki o višini in gibanju dolga po posameznih vrstah prihodkov oziroma dajatev so prikazani v preglednici 7.

Preglednica 7: Stanje in gibanje davčnega dolga po vrstah prihodkov oziroma dajatev, v EUR

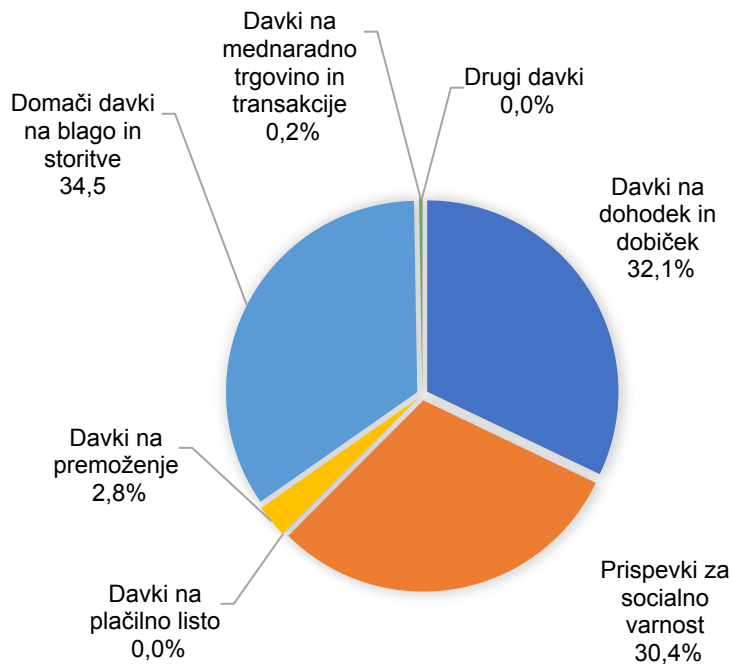
Davčni dolg po vrstah prihodkov oziroma davkov	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2023	IND 31.12.2022/ 31.12.2021	IND 31.12.2023/ 31.12.2021	IND 31.12.2023/ 31.12.2022
A. Davčni prihodki	863.316.847	839.617.037	785.139.270	97,3	90,9	93,5
DAVKI NA DOHODEK IN DOBIČEK	254.720.521	254.857.804	252.245.333	100,1	99,0	99,0
Dohodnina	212.948.313	214.120.776	207.293.549	100,6	97,3	96,8
Letni poračun	53.000.526	65.505.681	65.979.447	123,6	124,5	100,7
Akontacije dohodnine	115.901.281	88.582.049	87.025.587	76,4	75,1	98,2
Dohodnina od dobička iz kapital, dividend in obresti	15.799.958	18.738.037	17.920.502	118,6	113,4	95,6
Dohodnina od nenapovedanih dohodkov	28.246.547	41.295.009	36.368.013	146,2	128,8	88,1
Davek od dohodkov pravnih oseb	41.667.133	40.710.877	44.947.339	97,7	107,9	110,4
Drugi davki na dohodek in dobiček	105.075	26.151	4.445	24,9	4,2	17,0
PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST	267.562.540	255.542.927	238.080.798	95,5	89,0	93,2
Prispevek za zaposlovanje	1.148.982	1.095.378	1.043.394	95,3	90,8	95,3
Prispevek za starševsko varstvo	1.241.958	1.200.520	1.155.158	96,7	93,0	96,2
Prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	177.181.046	168.735.578	155.951.987	95,2	88,0	92,4
Prispevki za zdravstveno zavarovanje	87.990.554	84.511.451	79.930.259	96,0	90,8	94,6
DAVKI NA PLAČILNO LISTO IN DELOVNO SILO	366.744	346.454	381.157	94,5	103,9	110,0
Posebni davek na določene prejemke	366.744	346.454	381.157	94,5	103,9	110,0
DAVKI NA PREMOŽENJE	27.453.928	23.445.583	21.645.819	85,4	78,8	92,3
Davki na nepremičnine	24.796.668	20.991.239	19.157.106	84,7	77,3	91,3
Davki na premožnine	47.941	42.492	36.079	88,6	75,3	84,9
Davki na dediščine in darila	2.142.855	2.041.549	2.074.302	95,3	96,8	101,6
Davek na promet nepremičnin	466.464	370.303	378.332	0,0	0,0	0,0
DOMAČI DAVKI NA BLAGO IN STORITVE	308.916.036	301.464.304	270.638.708	97,6	87,6	89,8
Davek na dodano vrednost	304.283.846	298.539.342	269.149.128	98,1	88,5	90,2
Drugi davki na blago in storitve (CO2)	39.135	13.648	68.859	34,9	176,0	504,5
Trošarine	3.447.425	1.874.208	639.789	54,4	18,6	34,1
Davki na posebne storitve	263.738	396.665	360.651	150,4	136,7	90,9
Drugi davki na uporabo blaga in storitev	331.708	452.421	326.479	136,4	98,4	72,2
Davki na motorna vozila	550.184	188.020	93.802	34,2	17,0	49,9
DAVKI NA MEDNARODNO TRGOVINO IN TRANSAKCIJE	4.039.664	3.724.791	1.931.667	92,2	47,8	51,9
Carine	4.039.664	3.724.791	1.931.667	92,2	47,8	51,9
DRUGI DAVKI	257.414	235.174	215.788	91,4	83,8	91,8
B. Nedavčni prihodki	54.793.668	54.405.838	53.867.712	99,3	98,3	99,0
C. Transferni prihodki	19.820	5.974	691	30,1	3,5	11,6
D. Ostalo	51.559	6.023	2.858	11,7	5,5	47,5
E. Skupaj davčni dolg (A+B+C+D)	918.181.894	894.034.872	839.010.531	97,4	91,4	93,8
F. Druge terjatve	326.080	2.315.118	2.798.263	710,0	858,2	120,9
Skupaj davčni dolg in druge terjatve (E + F)	918.507.974	896.349.990	841.808.794	97,6	91,6	93,9

Vir: FURS

4.5. Davčni dolg po vrsti dajatve

V okviru davčnih prihodkov imajo največji delež dolga domači davki na blago in storitve, in sicer 34,5 odstotka. Davki na dohodek in dobiček 32,1-odstotni delež, prispevki za socialno varnost imajo 30,4-odstotni delež dolga, davki na premoženje 2,8-odstotni delež ter davki na mednarodno trgovino in transakcije 0,2-odstotni delež.

Slika 8: Struktura davčnega dolga iz davčnih prihodkov

Vir: FURS

Analiza gibanja davčnega dolga po vrstah davkov kaže, da je v letu 2023 zaznati:

- *znižanje dolga* pri domačih davkih na blago in storitve za 30.825.596 EUR oziroma 10,2 odstotka, pri prispevkih za socialno varnost za 17.462.129 EUR oziroma 6,8 odstotka, pri davkih na dohodek in dobiček za 2.612.471 EUR oziroma 1 odstotek, pri davkih na premoženje za 1.799.764 EUR oziroma 7,7 odstotka, pri mednarodni trgovini in transakcijah za 1.793.124 EUR oziroma 48,1 odstotka;
- *povečanje dolga* pri davkih na plačilno listo in delovno silo za 34.703 EUR oziroma 10 odstotka.

4.6. Davčni dolg po starosti

Pregled višine davčnega dolga po blagajnah in letu nastanka dolga glede na datum zapadlosti je razviden iz preglednice 8.

Dolg z zapadlostjo v letu 2023 po stanju na dan 31. 12. 2023 znaša 228.705.005 EUR (27,2 odstotek), ob sestavi poročila pa le-ta na dan 29. 2. 2024 znaša 118.857.845 EUR (13,6 odstotka). Preostali dolg je iz prejšnjih let.

Preglednica 8: Davčni dolg po javnofinančnih blagajnah glede na zapadlost, v EUR

Davčni dolg po javnofinančnih blagajnah	Zapadlost dolga v letu 2018	Zapadlost dolga v letu 2019	Zapadlost dolga v letu 2020	Zapadlost dolga v letu 2021	Zapadlost dolga v letu 2022	Zapadlost dolga v letu 2023	Skupaj stanje dolga
Državni proračun							
Aktivni dolg	61.573.865	14.361.022	15.455.112	21.406.059	31.421.940	151.819.538	296.037.536
Pogojno izterljivi dolg	168.394.712	21.322.984	26.162.305	23.773.490	30.647.030	15.113.992	285.414.513
Skupaj država	229.968.577	35.684.006	41.617.417	45.179.549	62.068.970	166.933.530	581.452.049
Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje							
Aktivni dolg	26.321.078	3.720.737	3.705.372	5.484.312	7.324.698	34.230.073	80.786.270
Pogojno izterljivi dolg	56.736.950	5.002.165	3.870.437	3.957.016	3.248.094	2.352.135	75.166.797
Skupaj ZPIZ	83.058.028	8.722.902	7.575.809	9.441.328	10.572.792	36.582.208	155.953.067
Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije							
Aktivni dolg	13.708.976	1.987.199	1.984.274	2.623.263	3.753.323	18.077.899	42.134.934
Pogojno izterljivi dolg	28.121.687	2.511.030	2.136.712	2.201.068	1.698.918	1.126.351	37.795.766
Skupaj ZZS	41.830.663	4.498.229	4.120.986	4.824.331	5.452.241	19.204.250	79.930.700
Proračun občin							
Aktivni dolg	2.996.226	598.719	550.058	928.681	1.100.319	3.833.124	10.007.127
Pogojno izterljivi dolg	10.133.069	654.002	243.393	396.506	144.311	96.307	11.667.588
Skupaj občine	13.129.295	1.252.721	793.451	1.325.187	1.244.630	3.929.431	21.674.715
Ostalo							
Aktivni dolg	135	34	377	83.049	659.082	2.055.586	2.798.263
Pogojno izterljivi dolg	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj ostalo	135	34	377	83.049	659.082	2.055.586	2.798.263
SKUPAJ AKTIVNI DOLG	104.600.280	20.667.711	21.695.193	30.525.364	44.259.362	210.016.220	431.764.130
SKUPAJ POGOJNO IZTERLJIVI DOLG	263.386.418	29.490.181	32.412.847	30.328.080	35.738.353	18.688.785	410.044.664
SKUPAJ DAVČNI DOLG	367.986.698	50.157.892	54.108.040	60.853.444	79.997.715	228.705.005	841.808.794

Opomba: Absolutno zastaranje davčnega dolga nastopi po desetih letih, zaradi nekaterih postopkov se v skladu s predpisi rok zastaranja podaljša, zato je del dolga tudi starejši od 10 let (znesek je vključen v stolpec »zapadlost dolga do leta 2017«).

Vir: FURS

Delež aktivnega dolga z zapadlostjo v letu 2022 znaša 48,6 odstotka, pogojno izterljivega pa 4,6 odstotka. Dolg iz leta 2023 je predmet izvršb s sistemskimi ukrepi (sklepi o davčni izvršbi na denarne prejeme in sredstva na računih), dolg pred letom 2023 pa zahteva individualno obravnavo v postopkih glede na sredstva, ki so lahko predmet izvršbe (terjatve, premičnine, nepremičnine).

Preglednica 9: Delež davčnega dolga v strukturi dolga glede na zapadlost v odstotkih

Delež davčnega dolga v strukturi dolga glede na zapadlost	Zapadlost dolga v letu 2018	Zapadlost dolga v letu 2019	Zapadlost dolga v letu 2020	Zapadlost dolga v letu 2021	Zapadlost dolga v letu 2022	Zapadlost dolga v letu 2023	Skupaj delež dolga
Aktivni dolg	24,2	4,8	5,0	7,1	10,3	48,6	100,0
Pogojno izterljivi dolg	64,2	7,2	7,9	7,4	8,7	4,6	100,0
SKUPAJ DAVČNI DOLG	43,7	6,0	6,4	7,2	9,5	27,2	100,0

Vir: FURS

4.7. Odpis davčnih obveznosti

Davčni organ v skladu z določbami 101., 105., 106. in 107. člena ZDavP-2 odpíše davek oziroma del davka zaradi naslednjih razlogov:

- odpisi davka pri stečajih in prisilnih poravnava – zaključek stečaja, prisilne poravnave, poenostavljene prisilne poravnave in stečaja zapuščine (prvi stolpec v preglednici 10),
- če je pravica do izterjave zastarala, razen v primerih, ko je davčni dolg zavarovan s hipoteko in je pred potekom roka za zastaranje vložen predlog za izvršbo na nepremičnine (drugi stolpec v preglednici 10),
- odpisi zaradi ogrožanja preživljanja davčnega zavezanca in njegovih družinskih članov (tretji stolpec v preglednici 10),
- odpisi po višini neplačanega davka do 1 evro (tretji stolpec v preglednici 10),
- odpisi, če je davčni zavezanec umrl in ni zapustil premoženja, če ga ni mogoče izterjati od pravne osebe, zavezanca za davek, niti iz morebitnega predloženega instrumenta zavarovanja niti od njenega pravnega naslednika (tretji stolpec v preglednici 10),
- in v drugih primerih, določenih z zakonom (tretji stolpec v preglednici 10).

Z odpisom davčna obveznost preneha. Davčni organ odpisani davek izbriše iz evidenc, ki izkazujejo terjatve do posameznega zavezanca za davek.

V letu 2023 je bilo odpisanih za 178.707.795 EUR davčnih obveznosti. Največ obveznosti, in sicer v višini 127.903.558 EUR oziroma 71,6 odstotka je bilo odpisanih iz razloga zaključenih insolvenčnih postopkov. Od tega je bilo pri le desetih zavezancih, pri katerih je bil pravomočno končan postopek stečaja, skupno odpisan dolg v višini 44.377.219,45 EUR oziroma 34,7 odstotka. Največji odpis zaradi zaključka stečaja je bil izveden v višini 15.431.899 EUR.

Preglednica 10: Odpisi davčnih obveznosti po razlogih, v EUR

LETO	Odpisan znesek - insolventnost	Odpisan znesek - zastaranje	Odpisan znesek - ostalo	Odpisan znesek dajatev - SKUPAJ
2017	129.466.573	20.080.108	25.218.437	174.765.118
2018	125.448.259	21.275.352	24.652.827	171.376.438
2019	137.919.176	36.195.219	14.800.879	188.915.274
2020	161.003.981	26.476.791	22.214.061	209.694.833
2021	119.650.637	39.045.370	21.938.411	180.634.418
2022	105.621.864	28.826.573	10.195.104	144.643.540
2023	127.903.558	37.372.456	13.431.781	178.707.795

Vir: FURS

Podatki o odpisanih davčnih obveznostih ločeno po blagajnah javnega financiranja so prikazani v preglednici 11.

Preglednica 11: Odpisi davčnih obveznosti po blagajnah javnega financiranja, v EUR

<i>Leto odpisa</i>	<i>Državni proračun</i>	<i>Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje</i>	<i>Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije</i>	<i>Proračun občin</i>	<i>Ostalo</i>	<i>SKUPAJ</i>
2017	134.363.290	25.644.156	12.349.980	2.407.691	0	174.765.118
2018	124.381.850	29.447.278	14.837.531	2.709.779	0	171.376.438
2019	136.113.653	32.748.637	16.421.408	3.631.575	0	188.915.274
2020	168.617.302	25.398.543	12.666.562	3.012.426	0	209.694.833
2021	141.284.904	23.600.155	11.772.464	3.973.309	3.586	180.634.418
2022	108.099.962	22.154.237	10.628.648	3.234.080	526.613	144.643.540
2023	131.275.830	29.465.952	13.001.388	2.769.302	2.195.323	178.707.795

Vir: FURS

5. Plačilne ugodnosti

Odobritev plačilnih ugodnosti ima zaradi prestavitve roka zapadlosti posredno vpliv na davčni dolg. Zavezanci, ki se nahajajo v finančni stiski, imajo v skladu z zakonodajo pravico do obročnega plačila, odloga ali celo do odpisa davka.

Institut odloga oziroma obročnega plačevanja davka je urejen v 101., 102., 103., 104. in 110. členu ZDavP-2, podrobnejša merila pa določa Pravilnik o izvajanju Zakona o davčnem postopku¹⁰.

FURS lahko fizičnim osebam na podlagi 101. člena ZDavP-2 dovoli odpis, delni odpis ali odlog plačila davka za do dve leti oziroma dovoli plačilo davka v največ 24 mesečnih obrokih v obdobju 24 mesecev, če bi bilo zaradi plačila davčne obveznosti lahko ogroženo preživljanje davčnega zavezanca in njegovih družinskih članov.

V skladu s 102. členom ZDavP-2 se poslovnim subjektom lahko dovoli odlog plačila davka za največ 24 mesecev ali obročno plačilo v največ 24 mesečnih obrokih, če bi jim zaradi trajnejše nelikvidnosti ali izgube sposobnosti pridobivanja prihodkov iz razlogov, na katere davčni zavezanec ni mogel vplivati, nastala hujša gospodarska škoda in bi davčnemu zavezancu odlog in obročno plačevanje davka omogočilo preprečitev hujše gospodarske škode. V skladu z drugim odstavkom 102. člena ZDavP-2 pa se lahko dovoli plačilo davka v največ 60 mesečnih obrokih, če davčni zavezanec predloži pravnomočni sklep, s katerim je na podlagi zakona, ki ureja finančno poslovanje, postopke zaradi insolventnosti in postopke prisilnega prenehanja, potrjen sporazum o finančnem prestrukturiranju ali sklep o potrjeni poenostavljeni prisilni poravnavi.

Ne glede na izpolnjevanje pogojev iz 101. in 102. člena ZDavP-2 se lahko v skladu s prvim odstavkom 103. člena ZDavP-2 dovoli plačilo davka v največ 24 mesečnih obrokih ali odlog plačila za največ 24 mesecev davčnemu zavezancu, ki predloži ustrezen instrument zavarovanja iz 117. člena ZDavP-2 ali dovoli vknjižbo zastavne pravice v ustrezni register.

Na podlagi drugega odstavka 103. člena ZDavP-2 se lahko fizični osebi odobri obročno plačilo davka v največ treh mesečnih obrokih, če gre za davek, ki se ne nanaša na opravljanje dejavnosti. Večina obročnih plačil se odobri po tej pravni podlagi za plačila letnega poročuna dohodnine.

¹⁰ Uradni list RS, št. 14/1/06, 46/07, 102/07, 28/09, 101/11, 24/12, 32/12 – ZDavP-2E, 19/13, 45/14, 97/14, 39/15, 40/16, 85/16, 30/17, 37/18, 43/19, 80/19, 106/20, 200/20, 135/21, 43/22, 166/22 in 74/23

Kot je razvidno iz preglednice 12, je v letu 2023 število odobrenih zahtevkov za odlog plačila manjše za 13 zahtevkov oziroma 8,3 odstotka, število odobrenih zahtevkov za obročno plačilo pa je manjše za 1.916 zahtevkov oziroma za 17,8 odstotka.

Znesek odloženih davčnih obveznosti se je v primerjavi z letom 2022 povečal za 2.418.616 EUR oziroma 88,5 odstotka, znesek odobrenih obročnih plačil pa se je zmanjšal za 138.944.400 EUR oziroma 80,9 odstotka.

Preglednica 12: Odlogi in obročno plačilo davka po ZDavP-2

Vrsta zahtevka	2022		2023		Indeks 2023/2022	
	Število odobrenih zahtevkov	Znesek odobrenih zahtevkov (v EUR)	Število odobrenih zahtevkov	Znesek odobrenih zahtevkov (v EUR)	Število	Znesek
Odlog plačila	156	2.731.666	143	5.150.282	91,7	188,5
od tega poslovni subjekti	66	2.307.580	57	4.413.401	86,4	191,3
Obročno plačilo	10.779	171.842.883	8.863	32.898.483	82,2	19,1
od tega poslovni subjekti	426	154.096.154	621	16.062.875	145,8	10,4

Vir: FURS

Odlog plačila oziroma obročno plačilo ni dovoljeno odobriti za akontacije davka, davčni odtegljaj, prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, prispevke za zdravstveno zavarovanje, globe in stroške postopka o prekršku, obveznosti, za katere davčni organ vodi samo izvršbo in ne vodi knjigovodskih evidenc, ter za obveznosti, na katere učinkuje postopek zaradi insolventnosti.

Za globe in stroške postopka o prekršku se lahko dovoli le obročno odplačilo v skladu z določbami zakona, ki ureja prekrške.

Odlog plačila davčnih obveznosti zaradi poplav

Z Odlokom o začasnih ukrepih v upravnih zadevah za preprečevanje posledic poplav, ki so prizadele Republiko Slovenijo avgusta 2023¹¹ (v nadaljevanju: Odlok), je bil določen začasni ukrep, s katerim je bila zavezancem dana možnost, da zaprosijo za podaljšanje roka za plačilo davčnih obveznosti, ki jih zaradi poplav niso mogli plačati pravočasno (prvi odstavek 7. člena Odloka). Začasni ukrep je veljal en mesec, to je od 6. 8. 2023 do 6. 9. 2023. Na tej podlagi je FURS zavezancem, ki so bili prizadeti zaradi poplav, odobril 233 zahtevkov za odlog plačila davka za dobo do največ 24 mesecev v skupni višini 1.962.399 EUR.

¹¹ Uradni list RS, št. 87/23 in 89/23

Preglednica 13: Odobreni zahtevki za odlog plačila davka zaradi poplav, v EUR

PРАВNA PODLAGA	TIP ZAVEZANCA	I. 2023	
		Število odobrenih zahtevkov	Znesek odobrenih zahtevkov v EUR
Odlok Vlade RS	FIZIČNE OSEBE	12	25.110
	POSLOVNI SUBJEKTI	221	1.937.289
SKUPAJ		233	1.962.399

Vir: FURS

6. Rezultati ukrepov izterjave

FURS je v prvi vrsti pristojen za izterjavo davkov, prispevkov in drugih obveznih dajatev, ki jih sam odmerja, izterjuje pa tudi nedavčne obveznosti drugih predlagateljev, če za to obstaja pravna podlaga v zakonu.

Kljub temu, da zakonodaja ne predpisuje obveznega opominjanja, FURS uporabnikom mobilne aplikacije eDavki pred zapadlostjo njihovih obveznosti omogoča obveščanje o izteku roka za plačilo davka, če so na to storitev naročeni.

Po zapadlosti terjatev in pred začetkom davčne izvršbe, FURS pozove dolžnike k prostovoljni poravnavi zapadle obveznosti z opominom, ki poleg poziva k plačilu, opozori tudi na posledice neplačila dolga in stroške, ki bi ga bremenili v primeru začetka izvršbe.

FURS poziva dolžnike k plačilu tudi z izdajo pozivov za plačilo in predložitvev seznama premoženja. V skladu z načelom ekonomičnosti in sorazmernosti izvršilnih sredstev, postopkov davčne izvršbe ni mogoče oziroma smiselno začeti v primeru dolžnikov z nizkimi dolgovanimi obveznostmi, ki ne dosegajo niti stroškov vodenja postopka ali za nove obveznosti dolžnikov, ki po podatkih uradnih evidenc in/ali ob upoštevanju ugotovitev v predhodnih že izvedenih postopkih v Sloveniji nimajo rubljivega premoženja in/ali bivališča oziroma so na uradno registriranem naslovu neznani ali na prestajanju zaporne kazni. Navedenim dolžnikom se izda poziv, ki predstavlja uradno dejanje davčnega organa z namenom davčne izvršbe.

Kljub ukrepom za vzpodbujanje prostovoljnega plačevanja davkov (npr. ozaveščanje posameznih ciljnih skupin, medijske objave, pošiljanje opominov itd.) del davčnih obveznosti ostane neplačan, zato mora FURS dosledno, učinkovito in nepristransko uporabljati vsa zakonita sredstva prisile za izterjavo dolga.

Postopek davčne izvršbe se začne z izdajo sklepa o davčni izvršbi. Z izvršbo po upravni poti se lahko poseže na dolžnikove denarne prejemke, denarna sredstva, ki jih ima dolžnik pri bankah ali hranilnicah, denarne terjatve do tretjih, vrednostne papirje in premičnine. Posebne oblike izvršbe so izvršba iz nepremičnega premoženja in deleža družbenika v družbi. Ukrepi davčne izvršbe so načrtovani glede na sredstva dolžnika s ciljem čim lažjega poplačila dolga in glede na višino stroškov, ki nastanejo v postopku izvršbe za davčni organ in zavezanca.

Skrajni ukrep za poplačilo oziroma obvladovanje dolga je predlog davčnega organa za uvedbo stečajnega postopka zoper dolžnika in izbris dolžnika iz Poslovnega registra Slovenije.

V primeru, ko je zoper dolžnika v teku kateri izmed postopkov zaradi insolventnosti, je pri uveljavljanju terjatev potrebno upoštevati pravila insolvenčne zakonodaje. V času trajanja insolvenčnega postopka za dolg, na katerega učinkuje ta postopek, ni dovoljeno voditi postopka izvršbe niti zavarovanja. Terjatve zoper insolventnega dolžnika se lahko poplačajo le v skladu z insolvenčno zakonodajo, ki položaj

davčnega organa izenačuje z drugimi (civilnimi) upniki. Po stanju 31. 12. 2023 je bilo pogojno izterljivega dolga, prijavljenega v insolvenčne postopke, ki ga davčni organ ne sme terjati v izvršbi, 239,9 milijonov EUR, kar predstavlja skoraj 28,5 odstotka davčnega dolga.

V letu 2023 je bilo na podlagi izdanih opominov, pozivov in sklepov o davčni izvršbi izterjanega za 658.538.932 EUR dolga (od tega 625.448.727 EUR iz naslova obveznih dajatev in 33.090.205 EUR iz naslova nedavčnih obveznosti). Največji delež plačil predstavljajo plačila na podlagi opominov in pozivov, in sicer 70,1 odstotka vseh plačil. Plačila prejeta po sklepih predstavljajo 29,9 odstotni delež vseh plačil.

Primerjava podatkov s preteklim letom kaže, da je bilo v letu 2023 terjanega za 131.992.983 EUR (9,8 odstotka) več dolga ter posledično izterjano za 43.860.079 EUR (7,1 odstotek) več dolga kot v letu 2022. Po izdanih opominih in pozivih je bilo poplačanega za 34.012.544 EUR (8 odstotka) več kot leta 2022, po izdanih sklepih o davčni izvršbi pa 9.847.535 EUR (5,3 odstotka).

Na področju izterjave davčnih obveznosti je bilo v letu 2023 zaznati zmanjšanje števila izdanih opominov, kar je posledica spremembe roka za plačilo predhodne akontacije dohodnine, ki je bila uveljavljena s spremembo 298. člena Zakona o davčnem postopku (ZDavP-2N)¹² in je začela veljati konec leta 2022. Obroki predhodne akontacije dohodnine dospejo v plačilo zadnji dan obdobja, na katerega se nanašajo, in morajo biti plačani v dvajsetih dneh po dospelosti kar pa sovpade z rokom za plačilo prispevkov za socialno varnost, ki so obračunani z obračunom prispevkov za socialno varnost. Navedeno pomeni, da je bilo zaradi sovpadanja datuma zapadlosti za plačilo davčnih obveznosti v letu 2023, izdano manjše število opominov z višjimi zneski zapadlih davčnih obveznosti. K večjemu poplačilu opominov v letu 2023 prispevajo tudi plačila po opominih, ki se vročajo davčnim zavezancem v tujino.

Preglednica 14: Ukrepi izterjave davkov in drugih obveznih dajatev ter nedavčnih obveznosti

Ukrepi izterjave	2022		2023		Indeks 2023/2022	
	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek
Opomini pred začetkom davčne izvršbe						
Poslani opomini	985.229	666.975.195	932.532	759.527.255	94,7	113,9
Plačila na podlagi opominov	645.052	425.282.341	594.289	458.103.379	92,1	107,7
Pozivi za plačilo in predložitev seznama premoženja						
Izdani pozivi za plačilo in predložitev seznama premoženja	30.920	90.162.837	34.547	83.742.975	111,7	92,9
Plačila na podlagi pozivov	107.597	2.333.753	17.095	3.525.259	15,9	151,1
Sklep o davčni izvršbi						
Izdani sklepi	305.944	589.561.652	309.475	635.422.437	101,2	107,8
Plačila na podlagi sklepov	347.809	187.062.759	344.908	196.910.294	99,2	105,3
Terjani dolg po opominih in sklepih SKUPAJ	1.322.093	1.346.699.684	1.276.554	1.478.692.667	96,6	109,8
Realizacija po opominih in sklepih SKUPAJ	1.100.458	614.678.853	956.292	658.538.932	86,9	107,1

Vir: FURS

¹² Uradni list RS, št. 163/2022

Pri davčnih zavezancih, ki imajo v knjigovodski evidenci izkazane neporavnane obveznosti, hkrati pa so upravičeni do vračila davka po obračunu ali odločbi, FURS izvaja pobot obveznosti. V letu 2023 je bilo izvedenih za 272.231.672 EUR pobotov.

V primeru zavarovanja davčnega dolga FURS izvede unovčitev predloženih instrumentov zavarovanja. V letu 2023 je bilo unovčenih zavarovanj za dolg v višini 7.311.135 EUR.

Preglednica 15: Izvedeni poboti in unovčitve zavarovanj, v EUR

Ukrepi izterjave	2022	2023	Indeks 2023/2022
Poboti	269.639.213	272.231.672	101,0
Unovčitve zavarovanj	5.132.035	7.311.135	142,5
Skupaj	274.771.248	279.542.807	101,7

Vir: FURS

6.1. Izterjava davkov in drugih obveznih dajatev

V letu 2023 je bilo z izdanimi opomini, pozivi in sklepi o davčni izvršbi terjala za 1.261.768.429 EUR dolga iz naslova davčnih dajatev. Na podlagi izvedenih ukrepov je bilo izterjanih 625.448.727 EUR. Večji delež plačil predstavljajo sredstva, izterjana na podlagi opominov in pozivov, in sicer 71,4 odstotka vseh plačil, preostanek plačil s 28,6 odstotnim deležem pa odpade na izvršene sklepe o davčni izvršbi.

Preglednica 16: Ukrepi izterjave davkov in drugih obveznih dajatev

Ukrepi izterjave	2022		2023		Indeks 2023/2022	
	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek
Opomini pred začetkom davčne izvršbe						
Poslani opomini	817.288	622.913.847	764.447	688.246.105	93,5	110,5
Plačila na podlagi opominov	563.780	401.767.306	522.992	443.907.122	92,8	110,5
Pozivi za plačilo in predložitev seznama premoženja						
Izdani pozivi za plačilo in predložitev seznama premoženja	8.462,00	57.666.907,00	12.615	65.558.179	149,1	113,7
Plačila na podlagi pozivov	102.701,00	1.743.084,00	11.652	2.838.094	11,3	162,8
Sklep o davčni izvršbi						
Izdani sklepi	166.197	524.927.276	177.849	507.964.145	107,0	96,8
Plačila na podlagi sklepov	226.071	166.611.402	229.794	178.703.511	101,6	107,3
Terjani dolg po opominih in sklepih SKUPAJ	991.947	1.205.508.030	954.911	1.261.768.429	96,3	104,7
Realizacija po opominih in sklepih SKUPAJ	892.552	570.121.792	764.438	625.448.727	85,6	109,7

Vir: FURS

V zvezi z izdanimi opomini v letu 2023 za področje davkov je FURS posredoval 18.469 ustnih informacij zavezancem, ki so se telefonsko odzvali na opomin preko klicnega centra za opomine in pripravil 3.070 pisnih odgovorov zavezancem. Informacije in pojasnila, ki jih zavezanci prejmejo na ta način, so zlasti pomembne z vidika preprečitve neupravičeno začete davčne izvršbe in uskladitve knjigovodskega stanja zavezancev.

Po opominih je bilo v povprečju poplačanega 64,5 odstotka dolga, po sklepih o davčni izvršbi pa 35,2 odstotka terjanege dolga.

V letu 2023 je bilo izdanih 177.849 sklepov o davčni izvršbi, s katerimi je bil terjan dolg v znesku 507.964.145 EUR. Na podlagi izdanih sklepov o davčni izvršbi je bilo izterjano 178.703.511 EUR.

Največ sklepov o davčni izvršbi je bilo izdano na denarna sredstva pri bankah in hranilnicah, in sicer 99.012 (55,7 odstotka vseh). Sledijo sklepi o davčni izvršbi na denarne prejemke, ki jih je bilo izdanih 68.323 (38,4 odstotka). Izvršba na dolžnikove premoženje je bila začeta v 8.640 primerih (4,9 odstotka). Manj sklepov o davčni izvršbi pa je bilo izdanih na denarno terjatev dolžnika (1.869 oz. 1 odstotek vseh) oziroma na vrednostne papirje (5 sklepov).

Najučinkovitejše sredstvo izvršbe z vidika plačil je bila izvršba na denarna sredstva dolžnika pri bankah ali hranilnicah s 74,3 odstotnim deležem plačil, sledi izvršba na premoženje s 15,3 odstotka, 7,5 odstotka predstavlja izvršba na dolžnikove denarne prejemke in 2,9 odstotka izvršba na dolžnikove denarne terjatve.

Preglednica 17: Sklepi o davčni izvršbi po načinu

Način izvršbe glede na predmet	2022			2023		
	Število	Znesek terjanege dolga po izdanih sklepih v evrih	Plačila po izdanih sklepih v evrih	Število	Znesek terjanege dolga po izdanih sklepih v evrih	Plačila po izdanih sklepih v evrih
Izvršba na denarna sredstva pri bankah oz. hranilnicah	95.517	203.390.132	118.420.293	99.012	212.285.708	132.711.594
Izvršba na denarne prejemke	59.235	69.632.796	12.842.775	68.323	61.883.349	13.474.435
Izvršba na premoženje	9.965	227.287.138	28.846.109	8.640	193.615.096	27.356.978
Izvršba na denarne terjatve	1.473	24.534.960	6.487.881	1.869	39.742.122	5.140.964
Izvršba na vrednostne papirje	7	82.250	14.344	5	437.870	19.540
Skupaj	166.197	524.927.276	166.611.402	177.849	507.964.145	178.703.511

Vir: FURS

Glavnino davčnega dolga, ki je bil v letu 2023 terjan s sklepi o davčni izvršbi, predstavljajo obveznosti iz naslova prispevkov za socialno varnost (32,9 odstotka) in davkov na dohodek in dobiček (32 odstotka). Sledijo domači davki na blago in storitve (27,4 odstotka), davki na premoženje (1,8 odstotka) ter obveznosti iz naslova ostalih davkov (5,9 odstotka).

Preglednica 18: Učinkovitost izvršbe po vrstah dajatev v letu 2023, v EUR

Vrsta obveznosti	Znesek terjanege dolga po izdanih sklepih	% v znesku dolga po izdanih sklepih	Plačila po izdanih sklepih	% plačil po sklepih
Prispevki za socialno varnost	166.876.411	32,9	73.588.605	41,2
Domači davki na blago in storitve	139.428.713	27,4	48.845.596	27,3
Davki na dohodek in dobiček	162.596.386	32,0	40.671.597	22,8
Davki na premoženje	9.208.087	1,8	5.109.010	2,9
Ostali davki	29.854.548	5,9	10.488.703	5,8
Skupaj	507.964.145		178.703.511	

Vir: FURS

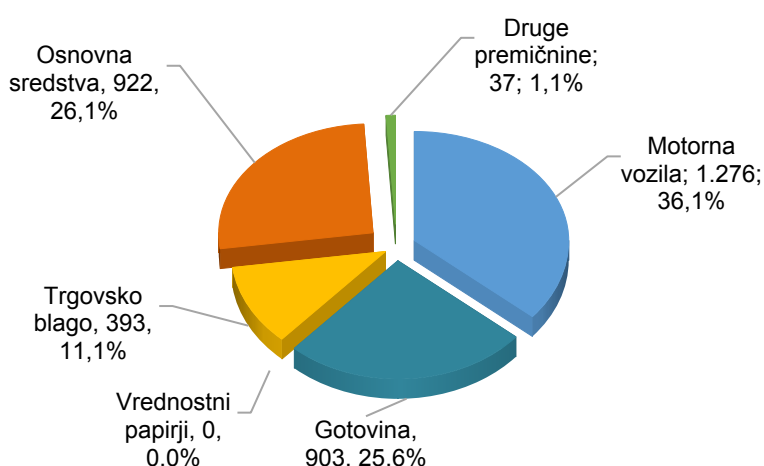
Največji delež izterjanih sredstev po sklepih o davčni izvršbi predstavljajo plačila iz naslova prispevkov za socialno varnost (41,2 odstotka), sledijo domači davki na blago in storitve (27,3 odstotka), davki na dohodek in dobiček (22,8 odstotka), davki na premoženje (2,9 odstotka) in plačila iz naslova ostalih davkov (5,8 odstotka).

Izvršba na dolžnikove premoženje

V letu 2023 je bilo v postopkih davčne izvršbe zarubljenih 3.531 premoženj, ocenjenih na 13.276.161 EUR. Največ je bilo rubežev motornih vozil, in sicer 1.276 (36,1 odstotek) ter rubežev osnovnih sredstev, 922 (26,1 odstotek). Gotovina je bila zarubljena v 903 (25,6 odstotka) primerih, 393 (11,1 odstotek) je bilo rubežev trgovskega blaga in 37 (1,1 odstotek) rubežev drugih premoženj. Vrednostni papirji v letu 2023 niso bili zarubljeni.

Pri izvedbi rubežev gotovine se davčni organ poslužuje tudi podatkov o izdanih računih iz davčnih blagajn.

Slika 9: Število zarubljenih premoženj po vrstah zarubljenih predmetov v letu 2023

Vir: FURS

Po začetku postopka davčne izvršbe na premoženje je v izogib prisilne prodaje zarubljenih premoženj 18.314 dolžnikov poravnalo svoj dolg v znesku 27.281.045 EUR.

Zarubljeni predmeti, ocenjeni na 3.168.639 EUR, so bili v letu 2023 predmet prodaje na javnih dražbah, z zbiranjem ponudb in s sklenitvijo neposrednih pogodb ter na način, da je bilo dolžnikom dano pooblastilo, da zarubljene premočnine prodajo sami. Skupni izkupiček vseh izvedenih prodaj zarubljenih premočnin je znašal 877.851 EUR.

Za prodajo zarubljenega premoženja je bilo v letu 2023 izvedenih 207 javnih dražb. Od tega je bila večina, 199, spletnih javnih dražb (96 odstotka) ter 8 »klasičnih« javnih dražb. Preko portala eDražbe FURS so se na spletnih javnih dražbah prodajale premočnine, katerih izklicna cena je znašala 957.466 EUR, uspešnih je bilo 93 dražb, izkupiček od prodaje pa je znašal 317.998 EUR. Na 8 »klasičnih« javnih dražbah so bile prodajane premočnine, katerih izklicna cena je znašala 309.543 EUR, od tega sta bili uspešni 2 dražbi, na katerih so bile premočnine prodane za kupnino 4.195 EUR.

V letu 2023 so bile za zarubljene predmete, ocenjene na 26.275 EUR, izvedeni tudi 3 postopki prodaje z zbiranjem ponudb, ki pa niso bili uspešni.

Zarubljene premočnine se lahko prodajo tudi z neposredno pogodbo. Sklenitev takšne pogodbe je dovoljena v primerih prodaje živali, hitro pokvarljivega blaga, premočnin, katerih hramba je povezana z velikimi stroški ter premočnin, za katere ni večjega povpraševanja. V letu 2023 so bile sklenjene 4 neposredne pogodbe, s katerimi so se prodajale premočnine, ocenjene na 66.847 EUR. Izkupiček navedenih prodaj je znašal 24.960 EUR.

V največ primerih (211) je zarubljene premočnine po pooblastilu prodajal dolžnik sam. To premoženje je bilo ocenjeno na 1.767.505 EUR. V 99 primerih je bila prodaja uspešna in iz tega naslova dosežena kupnina v višini 530.698 EUR.

Predlogi sodišču za izvršbo na dolžnikove nepremičnine na podlagi vknjižbe zastavne pravice

Če dolga ni mogoče izterjati z ukrepi davčne izvršbe po upravni poti (iz dolžnikovih denarnih prejemkov, denarnih sredstev, vrednostnih papirjev ali premočnin) se z izvršbo lahko poseže na dolžnikove nepremičnine ali na poslovni delež dolžnika v družbi. Ta postopek na predlog FURS oziroma Državnega odvetništva RS vodi sodišče. FURS je preko državnega odvetništva predlagal sodiščem vknjižbo zastavne pravice na dolžnikove nepremičnine, prav tako je podal tudi več predlogov za izvršbo na dolžnikove nepremičnine.

V 354 primerih je bil podan predlog za izvršbo na dolžnikovo nepremično premoženje, za dolg v znesku 14.972.577 EUR. S prodajo nepremičnin v okviru postopka sodne izvršbe je bilo poplačanega za 5.850.015 EUR dolga. Ob koncu leta 2023 je bil v izvršbi pri sodiščih dolg v višini 36.382.144 EUR.

Preglednica 19: Izvršba na dolžnikovo nepremično premoženje, v EUR

Vsebina postopka	2022		2023		Indeks 2023/2022	
	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek
Vknjižbe zastavne pravice na nepremičnine	1.656	26.920.565	1.388	22.820.948	83,8	84,8
Predlogi sodišču za izvršbo na nepremičnine	457	11.668.223	354	14.972.577	77,5	128,3
Plačila na podlagi prodaje nepremičnine	942	3.406.414	936	5.850.015	99,4	171,7

Vir: FURS

Predlaganje izbrisov poslovnih subjektov

FURS se poslužuje tudi zakonskih možnosti za izbris neaktivnih poslovnih subjektov, v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah za samostojne podjetnike posameznike (ZGD-1)¹³ in Zakonom o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP)¹⁴ za subjekte vpisa v sodni register.

V letu 2023 je bilo podanih 326 obvestil o obstoju razlogov za izbris. Od tega 69 za samostojne podjetnike in 257 za pravne osebe. Prav tako je FURS podal zoper pravne osebe 6 predlogov za prisilno likvidacijo v skladu z Zakonom o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju.

Preglednica 20: Predlogi za izbris in prisilno likvidacijo

Vsebina postopka	2022	2023	Indeks 2023/2022
Število podanih obvestil o obstoju razlogov za izbris	320	326	101,9
Število podanih predlogov za prisilno likvidacijo	20	6	30,0

Vir: FURS

Predlogi za začetek stečajnih postopkov

V letu 2023 je FURS predlagal začetek stečajnih postopkov zoper 427 dolžnikov, ki so skupaj dolgovali 61.540.084 EUR.

Preglednica 21: Predlogi FURS za začetek stečajnega postopka

Vsebina postopka	2022		2023		Indeks 2023/2022	
	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek
Predlogi za začetek stečajnega postopka	505	51.973.862	427	61.540.084	84,6	118,4

Vir: FURS

Medsebojna upravna pravna pomoč med državami članicami EU na področju davščin in mednarodna izterjava prispevkov

Ob upoštevanju pravil o medsebojni upravni pomoči med državami članicami EU je FURS v letu 2023 v tujino posredoval 1.003 zaprosil za izterjavo davčnih obveznosti v skupnem znesku 35.109.340 EUR in iz tega naslova prejel 1.370.158 EUR plačil. Za zavarovanje plačila davčnih obveznosti je bilo posredovanih 7 zaprosil v skupni višini 4.947.541 EUR. Iz tega naslova plačil še ni bilo prejetih. Posredovanih je bilo tudi 288 zaprosil za podatke. Zaposila za vročitev akta, ki se nanaša na davščino oziroma njeno izterjavo v letu 2023 niso bila poslana.

¹³ Uradni list RS, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15, 15/17, 22/19 – ZPosS, 158/20 – ZIntPK-C, 18/21, 18/23 – ZDU-10 in 75/23

¹⁴ Uradni list RS, št. 176/21 – uradno prečiščeno besedilo, 178/21 – popr., 196/21 – odl. US in 157/22 – odl. US, 35/23 – odl. US, 57/23 – odl. US in 102/23

Preglednica 22: Posredovana zaprosila za izterjavo davčnih obveznosti na podlagi medsebojne upravne pomoči med članicami EU

Vsebina postopka*	2022		2023		Indeks 2023/2022	
	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek
Posredovana zaprosila za izterjavo davčnih obveznosti v EU	1.050	36.736.483	1.003	35.109.340	95,5	95,6
Prejeta plačila		2.870.605		1.370.158		47,7
Prejeta zaprosila za izterjavo davčnih obveznosti v EU	238	43.358.693	357	22.157.558	150,0	51,1
Prejeta plačila		774.062		1.769.608		228,6

*Med podatki so zajeta tudi zaprosila, ki se izterjujejo na podlagi sporazuma Slovenija – Norveška iz naslova davka od dohodka.

Vir: FURS

V letu 2023 je FURS prejel 357 zaprosil za izterjavo neporavnanih davčnih obveznosti, ki so nastale v drugih državah članicah EU, v višini 22.157.558 EUR. Z namenom izterjave je bilo izdano 211 opominov za dolg v višini 11.621.702141 EUR ter 56 sklepov o davčni izvršbi za dolg v višini 4.606.501 EUR. Na podlagi izvedenih ukrepov je bilo izterjanega 1.769.608 EUR dolga. Prejetih je bilo tudi 156 zaprosil za podatke in 4 zaprosila za vročitev akta, ki se nanaša na davščino oziroma njeno izterjavo. Za zavarovanje plačila davčnih obveznosti ni bilo prejetega zaprosila.

V povezavi z učinkovitostjo mednarodne izterjave velja pojasniti, da je po pravilih mednarodne upravne pomoči pred posredovanjem zaprosila za izterjavo v drugo državo članico EU potrebno izvesti vse postopke izterjave v državi prosilki. Zaprosila za izterjavo se tako lahko v zaproseno državo posredujejo s časovnim zamikom, kar zmanjšuje učinkovitost izterjave v tej državi. Učinkovitost izterjave je odvisna tudi in predvsem od premoženjskega stanja dolžnika (ki pogosto nima premoženja, na katerega bi bilo mogoče poseči), nenazadnje pa k slabši učinkovitosti pripomorejo tudi različni pravni predpisi in organizacija izterjave v državah članicah EU. Poleg tega se zaradi zahtevnosti in dolgotrajnosti postopkov zaprosila pogosto izvršujejo več let, s čimer so učinki izterjave razporejeni na večletno obdobje.

Glede na daljše obdobje izvrševanje posameznih zaprosil smo na FURS v letu 2023 poleg novo prejetih zaprosil obravnavali tudi 5.861 poizvedb oz. poročil, vezanih na izvrševanje prejetih in poslanih zaprosil iz preteklih let.

FURS je na podlagi Uredbe (ES) št. 883/2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti in Izvedbene Uredbe (ES) št. 987/2009 nosilcem socialne varnosti v Sloveniji v letu 2023 posredoval 937 predlogov za izterjavo prispevkov za socialno varnost v skupni višini 6.812.632 EUR ter prejel plačila v višini 422.627 EUR.

Preglednica 23: Predlogi za izterjavo prispevkov, ki jih je FURS posredoval nosilcem socialne varnosti

Nosilec socialne varnosti	Število predlogov/prejeta plačila	2022		2023		Indeks 2023/2022	
		Število	Znesek v evrih	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek
ZPIZ	Posredovani predlogi	650	6.062.120	509	4.478.638	78,31	73,88
	Prejeta plačila	/	92.933	/	291.681	/	/
ZZZS	Posredovani predlogi	556	3.180.147	428	2.333.994	76,98	73,39
	Prejeta plačila	/	72.511	/	130.946	/	180,59
MDDSZ	Posredovani predlogi	0	0	0	0	/	/
	Prejeta plačila	0	0	0	0	/	/
Skupaj	Skupaj poslanih predlogov	1.206	9.242.267	937	6.812.632	77,69	73,71
	Skupaj prejetih plačil	/	165.444	/	422.627	/	255,45

Vir: FURS

Na podlagi predlogov davčnega organa (ki so bili posredovani v letu 2023 in preteklih letih) so nosilci socialne varnosti v Sloveniji v letu 2023 v druge države članice EU posredovali 784 predlogov za izterjavo prispevkov v skupni višini 5.128.347 EUR.

Preglednica 24: Zaposila za izterjavo prispevkov, ki so jih nosilci socialne varnosti posredovali v druge države članice

Nosilec socialne varnosti	2022		2023		Indeks 2023/2022	
	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek
ZPIZ	524	3.874.367	386	2.863.527	73,7	73,9
ZZZS	414	2.435.462	398	2.264.820	96,1	93,0
MDDSZ	0	0	0	0	/	/
Skupaj poslanih predlogov	938	6.309.829	784	5.128.347	83,6	81,3

Vir: FURS

S strani nosilcev socialne varnosti v Sloveniji je FURS prejel 139 zahtevkov za izterjavo prispevkov za druge države članice EU v skupni višini 751.814 EUR. Na podlagi izvedenih ukrepov je bilo izterjanega za 80.852 EUR dolga.

Preglednica 25: Prejeta zaprosila za izterjavo prispevkov, ki so jih nosilci socialne varnosti posredovali FURS

Nosilec socialne varnosti	Število predlogov/ prejeta plačila	2022		2023		Indeks 2023/2022	
		Število	Znesek v evrih	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek
ZPIZ	Prejeta zaprosila	3	53.927	4	105.245	133,3	195,2
	Prejeta plačila	/	1.708	/	1.469	/	86,0
ZZZS	Prejeta zaprosila	105	371.404	122	614.883	116,2	165,6
	Prejeta plačila	/	98.461	/	78.328	/	79,6
MDDSZ	Prejeta zaprosila	1	419	13	31.686	1.300,0	7.562,3
	Prejeta plačila	/	291	/	1.055	/	362,5
Skupaj	Skupaj prejetih zaprosil	109	425.750	139	751.814	127,5	176,6
	Skupaj prejetih plačil	/	100.460	/	80.852	/	80,5

Vir: FURS

Zahtevnejši ukrepi uveljavljanja davčnega dolga

FURS dolžnike, od katerih dolga ni bilo mogoče izterjati v postopku davčne izvršbe, obstaja pa indic razpolaganja s premoženjem zaradi izogibanja plačila davčnega dolga, obravnava v posebnih postopkih. Poleg ukrepov, ki so predvideni v davčni zakonodaji (npr. institut poročstva po 148. členu ZDavP-2), v ta okvir sodijo tudi drugi zahtevnejši ukrepi oziroma instituti, predvideni v ZFPPIPP, OZ, ZGD-1 in DZ (npr. uveljavljanje odškodninske odgovornosti posloводства v okviru stečaja nad dolžnikom ali po izbrisu, izpodbijanje dolžnikovih pravnih dejanj, spregled pravne osebnosti, določitev deleža na skupnem premoženju zakoncev, itd). Gre za institute, ki so namenjeni uveljavljanju davčnega dolga v primerih, ko z rednimi ukrepi izterjave ni mogoče pričakovati uspeha in torej predstavljajo nadgradnjo postopka izterjave.

V spodnji tabeli so prikazani bistveni instituti, ki jih FURS uporabi ob zaznavi zlorabe s strani davčnih dolžnikov. Prikazani podatki kažejo, da se je v letu 2023 število vseh začelih postopkov z uporabo posebnih institutov v primerjavi z letom 2022 zmanjšalo za 4 (8,2 odstotka) postopke, znesek izterjanega dolga pa za 142.712 EUR (12,3 odstotka). Navedeno je predvsem posledica spremenjenih procesnih pravil, ki zahtevajo dodatno varstvo pravic strank v postopkih na podlagi poročstva.

Preglednica 26: Uporaba posebnih institutov zoper davčne dolžnike

	Institut	Podlaga	2022				2023			
			1	2	3	4	1	2	3	4
1	Izvršba na podlagi poročstva	148/1 čl. ZDavP-2	24	11	11	1.063.328	23	8	3	290.683
2	Uveljavljanje odškodninske odgovornosti članov posloводства in nadzornega sveta družbe v stečajnem postopku	42. čl. ZFPPIPP	3	2	0	7.035	1	0	1	50.000
3	Uveljavljanje odškodninske odgovornosti članov posloводства ali organa izbrisane pravne osebe	442. čl. v povezavi z 42. čl. ZFPPIPP	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Vložitev izpodbojne tožbe	255. čl. OZ v povezavi z 148/5 ZDavP-2 in 269. čl. ZFPPIPP	6	2	1	44.422	6	3	0	638.557
5	Spregled pravne osebnosti	8. čl. ZGD-1	1	1	0	0	0	0	0	0
6	Ugotovitev in določitev deleža na skupnem premoženju zakoncev oz. solidarna odgovornost zakonca	56. in 57. čl. ZZZDR oz. 82., 83. in 84. člen DZ	15	2	1	49.770	15	6	3	43.019
Skupaj			49	18	13	1.164.555	45	17	7	1.022.259

Vir: FURS

Legenda k preglednici:

podatki so prikazani glede na dogodek v posameznem obdobju – uspeh ali neuspeh posameznega ukrepa se običajno pokaže šele v prihodnjem obdobju;

(1) število izvedenih ukrepov v poročevalskem obdobju (npr. število izdanih sklepov o izvršbi na podlagi poročstva, število vloženih predlogov za vložitev tožbe na državno pravobranilstvo),

(2) število uspešno rešenih zadev v poročevalskem obdobju (rešeno uspešno; t.j. zadev, v katerih se je upravni ali pravdni postopek pravnomočno zaključil v korist FURS),

(3) število neuspešno rešenih zadev v poročevalskem obdobju (rešeno neuspešno; t.j. zadev, v katerih je bil upravni/ pravdni postopek za Finančno upravo RS kot upnika pravnomočno zaključen neuspešno; npr. sklep o izvršbi na podlagi poročstva je bil odpravljen, tožbeni zahtevek zavrnjen,

(4) znesek izterjanega dolga, v evrih.

6.2. Izterjava nedavčnih obveznosti za druge predlagatelje

FURS je pristojen tudi za izvajanje nalog izterjave nedavčnih obveznosti za druge predlagatelje (terjatve iz naslova prekrškov, denarne kazni, terjatve iz naslova upravnih in sodnih taks, različne upravne obveznosti, ki se izterjujejo po pravilih Zakona o splošnem upravnem postopku¹⁵, ipd).

¹⁵ Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20 – ZIUOPDVE in 3/22 – ZDeb

V letu 2023 so predlagatelji vložili 173.165 novih predlogov za izterjavo nedavčnih obveznosti za skupaj 79.129.844 EUR. Število vloženih predlogov se je v primerjavi z letom 2022 povečalo za 2.095 predlogov oziroma 1,2 odstotka, znesek terjatev po vloženih predlogih pa za 22.635.006 EUR oziroma za 40,1 odstotka. Znatno povečanje zneska prejetih terjatev v izterjavo je predvsem posledica prejetega predloga v višini 25 mio EUR. Rešenih je bilo 182.223 zadev v višini 63.333.508 EUR.

Največji predlagatelji izvršb so bile občine in medobčinski inšpektorati s 44.746 predlogi, sledi Policija s 43.197 predlogi in direkcije z 32.004 vloženimi predlogi za izvršbo.

V letu 2023 so v pristojnost FURS prešle v izterjavo spodaj navedene terjatve:

- periodični denarni zneski po 299. členu Zakona o bančništvu¹⁶;
- denarna kazen izrečena po Energetskem zakonu¹⁷ (407. člen EZ-1);
- neobrestovana pristojbina za veterinarski pregled po Uredbi o izvajanju uredbe (EU) o uradnem nadzoru in drugih uradnih dejavnostih na področju živil, krme, zdravja in dobrobiti živali ter zdravja rastlin in fitofarmaceutskih sredstev¹⁸,
- neobrestovana pristojbina za zdravstveno varstvo rastlin po Uredbi o izvajanju uredbe (EU) o uradnem nadzoru in drugih uradnih dejavnostih na področju živil, krme, zdravja in dobrobiti živali ter zdravja rastlin in fitofarmaceutskih sredstev,
- neobrestovana pristojbina za živila neživalskega izvora po Uredbi o izvajanju uredbe (EU) o uradnem nadzoru in drugih uradnih dejavnostih na področju živil, krme, zdravja in dobrobiti živali ter zdravja rastlin in fitofarmaceutskih sredstev,
- vračilo pomoči izplačane na podlagi Zakona o pomoči gospodarstvu za omilitev posledic energetske krize¹⁹ (ZPGOPEK).

Hkrati je bilo v sistem sodelovanja v postopkih davčne izvršbe za izterjavo nedavčnih obveznosti po že obstoječih pravnih podlagah vključeno 10 novih predlagateljev:

- Banka Slovenije
- Občina grad
- Občina Rogašovci
- Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport
- Inšpektorat Republike Slovenije za šolstvo
- Inšpektorat Republike Slovenije za naravne vire in prostor
- Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in energijo
- Tržni inšpektorat
- Geodetska uprava Republike Slovenije in
- Javna agencija Republike Slovenije za spodbujanje investicij, podjetništva in internacionalizacije (SPIRIT).

S ciljem izterjave nedavčnih obveznosti je bilo v letu 2023 dolžnikom poslanih 168.085 opominov za dolg v skupnem znesku 71.281.150 EUR ter 21.932 pozivov za dolg v višini 18.184.796 EUR. Poleg tega je bilo izdano 131.626 sklepov o davčni izvršbi, s katerimi je bila začeta izvršba za dolg v višini 127.458.292 EUR.

V primerjavi s preteklim letom je bilo terjanega za 75.732.584 EUR več dolga, kar je predvsem posledica prejetega predloga za izterjavo terjatve v višini kar 25 mio EUR. Z izvedenimi ukrepi je bilo v letu 2023 izterjano za 33.090.205 EUR nedavčnih obveznosti, kar je za 11.466.856 EUR (16,2 odstotka) manj kot v letu 2022. Slabšo realizacijo je mogoče pripisati dejstvu, da je bilo v letu 2023 večje število predlogov

¹⁶ Uradni list RS, št. 92/21 in 123/21 – ZBNIP

¹⁷ Uradni list RS, št. 60/19 – uradno prečiščeno besedilo, 65/20, 158/20 – ZURE, 121/21 – ZSROVE, 172/21 – ZOEE, 204/21 – ZOP in 44/22 – ZOTDS

¹⁸ Uradni list RS, št. 129/20

¹⁹ Uradni list RS, št. 163/22 in 15/23

za izterjavo prejeto šele v drugi polovici leta in je posledično več poplačil oziroma učinke izterjave v teh zadevah mogoče pričakovati v letu 2024.

Po sklepih o davčni izvršbi je bilo v povprečju poplačanega 14,3 odstotka dolga. Največji delež izterjanih sredstev predstavljajo plačila po sklepih o davčni izvršbi, ki imajo 55 odstotni delež vseh plačil. Plačila na podlagi pisnih opominov in pozivov imajo skupaj 45 odstotni delež vseh plačil.

Med izdanimi sklepi o davčni izvršbi tudi v primeru izterjave nedavčnih obveznosti prevladujejo sklepi o davčni izvršbi na denarna sredstva pri bankah in hranilnicah. Navedenih sklepov je bilo v letu 2023 izdanih 109.361 (83,1 odstotek vseh). Sledijo sklepi o davčni izvršbi na denarne prejemke 19.141 (14,5 odstotka). Izvršba na dolžnikove premožnosti je bila začeta v 2.646 primerih (2 odstotka), izvršba na denarne terjatve dolžnikov pa v 478 (0,4 odstotka) primerih.

Najučinkovitejše sredstvo izvršbe z vidika plačil je bila izvršba na denarna sredstva dolžnika pri bankah ali hranilnicah z 79,2 odstotnim deležem vseh plačil.

Na področju izterjave nedavčnih terjatev so se konec leta 2023 začele izvajati tudi aktivnosti, povezane z izvrševanjem Zakona o ureditvi nekaterih vprašanj v zvezi z določenimi prekrški, storjenimi v času veljavnosti ukrepov zaradi preprečevanja širjenja nalezljive bolezni COVID-19 (ZUVPNB)²⁰, ki je začel veljati 26. 11. 2023. V skladu z določbami tega zakona je FURS kot pristojni organ za izterjavo po prejemu podatkov pristojnih prekrškovnih organov dolžan ustaviti vse postopke izvrševanja prekrškovnih terjatev, ki so še v teku in se nanašajo na prekrške iz tega zakona, prekrškovnim organom pa posredovati podatke o izterjanih zneskih iz tega naslova.

7. Nadzor

Ukrepi davčnega nadzora predstavljajo enega izmed orodij, s katerim FURS znižuje davčni razkorak – razliko med vsemi nastalimi obveznostmi iz naslova obveznih dajatev in dejansko pobranimi javno finančnimi prihodki. Del davčnega dolga predstavljajo obveznosti, odmerjene v postopkih davčnega nadzora, ki jih zavezanci ne poravnajo v zakonskih rokih. Preostali del davčnega razkoraka ni evidentiran kot obveznost v evidencah FURS in se zato ne obravnava kot davčni dolg.²¹

Najpogostejša oblika nadzora se izvaja neposredno ob predložitvi obračuna, napovedi, deklaracije ali drugega dokumenta za določitev obveznosti. Formalne, logične in računske kontrole, ki so praviloma vgrajene v programsko podporo, določajo obseg in vrsto nepravilnosti, ki jih je potrebno preveriti ob sprejemu vhodnega dokumenta. Med tovrstno obliko nadzora sodi tudi preverjanje pravočasnosti predlaganja dokumentov, ki so podlaga za določitev obveznosti, ter pozivanje zavezancev k predložitvi teh dokumentov. Pomemben vpliv na zmanjšanje obsega izvajanja tovrstnega nadzora imajo sprejeti instituti, ki zagotavljajo dosledno evidentiranje nastalih obveznih dajatev v evidencah FURS – npr. predizpolnjeni obračuni prispevkov za socialno varnost za samozaposlene, kmete in osebe, ki so v zavarovanje vključene prostovoljno.

Vse pomembnejši del nadzora so poglobljene vsebinske kontrole, ki jih opravljajo kontrolorji. FURS si prizadeva za povečevanje deleža navedenih kontrol, predpostavka za to pa je razbremenitev kontrolorjev z nekaterimi drugimi nalogami. Že omenjeni predizpolnjeni obračuni prispevkov za socialno varnost, uvajanje modelov prediktivne analitike in sprememba koncepta informiranja zavezancev so le nekateri ukrepi, ki omogočajo preusmerjanje kontrolnih postopkov v vsebinsko zahtevnejše nadzore.

²⁰ Uradni list RS, št. 109/23

²¹ Za nekatere obvezne dajatve je vzpostavljeno tudi merjenje davčnega razkoraka - https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/tax-cooperation-control/vat-gap_en

Inšpekcijski nadzor je namenjen sistemskemu naknadnemu nadzoru zavezancev. Ta se zagotavlja z letnim načrtom, ki se pripravi z analizo tveganja in objektivnimi kriteriji, s katerimi se upošteva načelo enakomernega izvajanja inšpekcijskega nadzora vseh zavezancev za davek in načelo pomembnosti davka, ki ga zavezanec za davek prispeva v javnofinančnih prihodkih. Inšpekcijski nadzori postajajo vse bolj ciljno usmerjeni, kar zagotavlja večjo učinkovitost nadzornih postopkov, hkrati pa se s tem zmanjšuje čas opravljanja posameznega nadzora.

Finančne preiskave zagotavljajo enoten in organiziran pristop k preprečevanju, preiskovanju in odkrivanju zahtevnejših oblik delovanja, ki ogroža finančni interes, varstvo in varnost države. Osredotočajo se predvsem na primere, v katerih je zaznано usklajeno delovanje več povezanih subjektov, ki je načrtno usmerjeno v izogibanje oziroma utajevanje plačevanja dajatev. Hkrati predstavljajo del koordiniranega institucionalnega odzivanja na zahtevne oblike finančnega in gospodarskega kriminala znotraj države kot tudi na mednarodni ravni. Učinki finančnih preiskav so v nadaljevanju predstavljeni v okviru inšpekcijskih nadzorov.

V letu 2023 so se v kontroli, inšpekciji, preiskavah in mobilnih oddelkih izvajali ciljno usmerjeni nadzori na področjih obdavčitve davka od dohodkov pravnih oseb in davka od dohodkov iz dejavnosti, na področju pravilnosti in pravočasnosti obračunavanja DDV, sistemskih utaj DDV in DDV v mednarodnem cestnem prevozu potnikov, nadzori na področju davkov in prispevkov od dohodkov fizičnih oseb, elektronskega poslovanja, na področju carin, trošarin, okoljskih dajatev, poslovanja z davčnimi oazami, prijave premoženja fizičnih oseb ter transfernih cen. FURS je tudi v letu 2023 namenil posebno pozornost boju zoper sivo ekonomijo, katere nadzor je bil v veliki meri usmerjen na nadzor dela in zaposlovanja na črno ter nadzor davčnih blagajn.

Preglednica 27: Učinki davčnega nadzora, v EUR

Učinki nadzora – dodatno odmerjene obveznosti v eur	2018	2019	2020	2021	2022	2023
naknadne kontrole	91.906.047	148.410.461	132.269.769	143.474.209	154.950.106	148.653.988
inšpekcijski nadzori	162.914.552	168.122.346	136.771.174	131.616.905	74.528.077	105.561.631

Opomba: v letu 2020, 2021, 2022 in 2023 so med naknadne kontrole vključeni tudi podatki o naknadnih kontrolah s področja carin, trošarin in okoljskih dajatev

Vir: FURS

Delež poplačil v postopkih nadzora odmerjenih obveznosti je odvisen od vrste opravljenega nadzora. V postopkih naknadnih kontrol je ta delež višji, saj se ti postopki praviloma izvajajo v tesnejšem sodelovanju z zavezancem, hkrati pa gre za nadzor časovno ne oddaljenih obračunskih obdobjih glede na čas izvedbe nadzora, kar pozitivno vpliva na višje poplačilo obveznosti. V inšpekcijskih postopkih, kjer so odmerjene obveznosti praviloma višje in se nanašajo tudi na časovno bolj oddaljena obračunska obdobja, pa mora davčni organ odmerjene obveznosti ustrezno zavarovati še pred izvršljivostjo inšpekcijske odločbe, kar dviguje delež poplačila naknadno ugotovljenih obveznosti. Prav tako se povečuje število predloženih samoprijav oz. predloženih davčnih obračunov v postopku davčno inšpekcijskega nadzora ter s tem tudi plačani zneski obveznosti v tako predloženih obračunih.

8. Spodbujanje prostovoljnega plačevanja dajatev

Krepitev kulture prostovoljnega izpolnjevanja zakonskih obveznosti je prednostni dolgoročni cilj Finančne uprave RS. V ta namen se kontinuirano izvaja vrsta medsebojno povezanih ukrepov na različnih področjih njenega delovanja od preventivnih do zelo ciljno usmerjenih aktivnost.

8.1. Informiranje in ozaveščanje zavezancev

Telefonsko informiranje

FURS zagotavlja pravico zavezancev do informiranja iz 13. člena ZDavP-2. S tem vpliva na povečanje pravilno in pravočasno izpolnjenih davčnih obveznosti. V letu 2023 je bilo v Kontaktnem centru prejetih na 609.659 klicev, delež odgovorjenih klicev je bil 93,4 odstotka. Največ klicev je bilo prejetih v klicnem centru za davke fizičnih oseb (250.754), Klicnem centru za davke poslovnih subjektov (91.830), Klicnem centru za DDV (48.611), Tehnični pomoči (37.009) in v Klicnem centru za opominjanje in knjigovodstvo zavezancev (19.592). V Klicnem centru za davke fizičnih oseb so bile tudi v letu 2023 opazne standardne konice s povečanim številom odgovorjenih klicev: obdobje pred rokom za vložitev Vlog za uveljavljanje posebne olajšave za vzdrževane družinske člane za leto 2022 ter po odpremi prve in druge tranše informativnih izračunov dohodnine za leto 2022.

V letu 2023 je 63 odstotka klicočih prejelo zvezo z uslužbencem v 30 sekundah. Tudi ob letnih konicah je bil čas čakanja na prostega uslužbenca primeren, takrat je FURS običajno število uslužbencev v klicnih centrih okrepljeno z dodatnimi uslužbenci.

Klicni centri

V kontaktnem centru FURS je bil za področje davkov v letu 2023 vzpostavljen Kontaktni obrazec za sprejem pisnih vprašanj. S tem je urejena enotna vhodna točka za pisna vprašanja. Pisna vprašanja se glede na izbrano vsebinsko področje dodelijo vsebinsko pristojnemu uslužbencu brez intervencije uslužbencev glavne pisarne. S tem so bili razbremenjeni uslužbenci glavnih pisarn. Dodeljevanje pisnih vprašanj poteka hitreje, kar vpliva na odzivni čas priprave odgovorov na pisna vprašanja.

Dokončana je bila samodejna priprava statističnih poročil o telefonskem in pisnem informiranju v enotnem zbirnem sistemu kazalnikov uspešnosti Finančne uprave. S tem je izboljšana preglednost in nadzor nad tokom klicev.

Ob letnih konicah so se v kontaktni center finančne uprave vključili dodatni uslužbenci, ki sicer ne opravljajo dela v klicnem centru. S tem je bila dosežena primerna odzivnost tudi v času letnih konic.

Spletišče Finančne uprave RS

V letu 2023 je potekalo obveščanje uporabnikov prek spleta www.fu.gov.si brez večjih izpadov. Vnos novic, aktualnih novic, pomembnih in nujnih obvestil, ažuriranje dokumentov ter opisnih vsebin, je bilo ažurno in brez motenj.

Komuniciranje z mediji

V letu 2023 je FURS nadaljeval s proaktivnim medijskim komuniciranjem. Poleg rednega informiranja in obveščanja javnosti o davčnih in carinskih temah je bila velika pozornost namenjena ukrepom v zvezi z odpravo posledic poplav in plazov, ki spadajo v pristojnost FURS.

Tudi pri drugih tematikah so bili davčni zavezanci prek medijev obveščeni o vseh pravicah in obveznostih ter o novostih. Poseben poudarek pri komuniciranju z javnostjo je bil namenjen načinu podajanja informacij. Kljub kompleksnosti davčne in carinske tematike se skuša tako z mediji kot zavezanci komunicirati na poljuden, razumljiv, vendar še vedno strokoven način. S tem namenom so se tudi v letu 2023 širila in posodabljala različna komunikacijska orodja in pripomočki, predvsem v smeri digitalizacije, to je uporaba video vsebin, infografik in širitev komuniciranja prek družbenih omrežij.

Pri komuniciranju z mediji so se uporabljala različna komunikacijska orodja, kot npr. sporočila za javnost, novinarske konference, izjave za medije, odgovori na novinarska vprašanja itd. FURS je leta 2023 odgovoril na 475 novinarskih vprašanj, kar je 15 odstotka manj kakor leto poprej, ter objavila 74 sporočil za medije, kar je 10 odstotka manj kakor leta 2022. Ob tem bi izpostavili, da v letu 2023 FURS ni več informirala zadev, ki se nanašajo na covid ukrepe in na turistične bone.

Družbena omrežja

Skladno s svetovnimi trendi spreminjanja medijskega prostora je FURS že leta 2019 začel z novo strategijo komuniciranja prek družbenih omrežij. Na ta način si želi približati čim širši javnosti ter zavezancem davčne vsebine predstaviti na drugačen način, predvsem pa pridobiti čim širši krog sledilcev, ki se jim lahko posreduje relevantne informacije. Na družbenih omrežjih se redno odgovarja tudi na vprašanja zavezancev

V letu 2023 je FURS pričel s promoviranimi objavami na obstoječih družbenih medijih z namenom, da poveča informiranost do davčnih zavezancev. Predvsem so se promovirali karierni sejmi, katerih se FURS udeležuje in s tem povečuje svojo prepoznavnost kot delodajalec na konkurenčnem trgu. Ob koncu leta 2023 je bilo na Facebook-u skupno 14.360 sledilcev, na X-u (bivši Twitter) 3.991 sledilcev, na Instagram-u 1.220 sledilcev, in na LinkedIn-u 675 sledilcev.

8.2. Ukrepi povezani s plačevanjem obveznosti

Uvedba novih plačilnih metod, ki olajšujejo plačevanje obveznosti zavezancev

FURS zavezancem omogoča različne načine poenostavitve pri plačevanju obveznih dajatev na način, da zavezanec z enim plačilnim nalogom poravnava več različnih dajatev. Poleg zmanjšanja administrativnih bremen za zavezance pri plačevanju obveznih dajatev, rešitve pri poenostavitvi plačevanja obveznih dajatev zagotavljajo, da prejemniki (blagajne javnega financiranja) prejmejo sredstva še isti dan – enako, kot bi v primeru posamičnega plačila, ne glede na to, da zavezanec plača z enim plačilom obveznosti do različnih blagajn javnega financiranja.

Zavezanci, ki oddajo prijavo na prejem eRačuna za plačilo obveznih dajatev, obveznosti obračunane z obračunom prispevkov za socialno varnost (OPSV), obračunom davčnega odtegljaja (REK obrazec), obračunom davka od dohodka pravnih oseb ter obračunom akontacij dohodnine in dohodnine od opravljanja dejavnosti plačajo z eRačunom prejetim v spletno banko. Na dan 31. 12. 2023 je bilo pri FURS evidentiranih 6.838 aktivnih prijav na prejem eRačuna za plačilo obveznih dajatev, kar je za 27,6 odstotka več kot na dan 31. 12. 2022. V letu 2023 je bilo izdanih 82.878 eRačunov za plačilo obveznih dajatev v višini 84.174.239 EUR . V primerjavi z letom 2022 se je število izdanih eRačunov za plačilo obveznih dajatev zmanjšalo za 3,6 odstotka. Zmanjšanje števila izdanih eRačunov je posledica izdaje skupnega eRačuna za plačilo obveznosti določenih z obračunom prispevkov za socialno varnost, ki je oddan v tekočem mesecu, obveznosti iz naslova akontacije dohodnine in dohodnine od opravljanja dejavnost ter drugih obveznosti iz naslova prispevkov za socialno varnost obračunanih z obračunom davčnega odtegljaja, če zapadejo v plačilo isti dan. Ti skupni eRačuni se izdajajo od januarja 2023.

Zavezancem, ki so registrirani uporabniki eDavkov in uporabniki spletnih bank, ki so vključene v sistem spletnih plačil Uprave Republike Slovenije za javna plačila, je bilo leta 2020 omogočeno, da za izbrane obveznosti v sistemu eDavki (tako spletnem portalu kot mobilni aplikaciji) izvedejo plačilo z enim plačilnim nalogom na en račun, ki jim je v spletno banko posredovan iz eDavkov preko sistema spletnih plačil UJP. V letu 2023 je bilo na ta način izvršenih 38.012 plačil v skupnem znesku 9.440.828 EUR. V povprečju je v letu 2023 vsak mesec plačilo iz eDavkov izvršilo 2.415 zavezancev, kar je 44 odstotka več kot v letu 2022.

V letu 2023 je bilo zavezancem omogočeno plačilo letne odmere dohodnine obračunane z IID s SEPA direktno obremenitvijo. Na dan 31. 12. 2023 je bilo pri Finančni upravi RS evidentiranih 93 veljavnih soglasij za SEPA direktno obremenitev, na podlagi katerega lahko Finančna uprava RS odredi plačilo izvajalcu plačilnega prometa zavezanca.

Javna objava neplačnikov davka

FURS mesečno javno objavlja seznam davčnih zavezancev z zapadlimi neplačanimi davčnimi obveznostmi, ki na 25. dan v mesecu pred mesecem objave presegajo 5.000 € in so starejše od 90 dni. Od prve objave enotnega seznama neplačnikov davkov v avgustu 2014 do objave v januarju 2024 (po

stanju na dan 25. 12. 2023) se je število dolžnikov zmanjšalo za 5.733 oseb oz. za 32,8 odstotka skupni davčni dolg objavljenih dolžnikov pa se je zmanjšal za 332.326.449 EUR oz. za 34,5 odstotka ob tem, da je v letu 2023 glede na leto 2014 zabeležena 65,4 odstotka rast prihodkov.

Enostaven dostop zavezanca do stanja dolga in potrdila o poravnanih obveznostih

Zavezanci lahko preko spletnega portala FURS v okviru spletne storitve »eKartica« ali preko mobilne aplikacije eDavki, na zavihku »Knjigovodsko stanje«, redno preverjajo stanje in zapadlost terjatev in obveznosti na svoji knjigovodski kartici. V letu 2023 je bilo preko ene ali druge spletne storitve opravljenih 3.067.639 vpogledov v eKartico.

Na eDavkih je bil v novembru 2023 spremenjen dostop za vpogled v knjigovodsko stanje zavezanca preko eKarticeO, eKartice in eKarticeC. Do navedenih vpogledov se po prenovi dostopa preko menija "Vpogledi" – "Kartica zavezanca". Glede na vsebino se lahko nato izbira med naslednjimi prikazi eKarticaO, eKartica za tekoče leto in dve pretekli leti ter eKarticaC za tekoče in preteklo leto.

Ena od storitev v zvezi z vpogledom v evidence je razkritje podatkov fizičnim osebam o tem, ali in kako delodajalec zanje plačuje obvezne prispevke za socialno varnost iz delovnega razmerja. Zavezanci so preko portala e-Davki v letu 2022 opravili 32.813 tovrstnih vpogledov, kar je za 11,5 odstotka manj kakor v letu 2021.

V letu 2023 je FURS zavezancem na njihovo zahtevo iz knjigovodske evidence izdala 87.005 različnih dokumentov v postopkih preverjanja poravnanih obveznostih oz. za 3,9 odstotka več kot v letu 2022. Porast je posledica povečanega števila izdanih izpisov odprtih postavk (v nadaljevanju IOP) preko eDavkov. Ta funkcionalnost je bila zavezancem v eDavkih omogočena dne 6. 10. 2022. V letu 2022 je bilo iz eDavkov izdanih 600 izpisov IOP, v letu 2023 pa je bilo teh izpisov 4.425. V IOP-ju so zajete neplačane terjatve in obveznosti, ki so zavezancu vidne na njegovi knjigovodski eKartici oziroma eKarticiO in knjigovodski kartici eKarticaC, kar omogoča zavezancem hitrejšo usklajevanje knjigovodskih stanj.

Delež izdanih dokumentov zavezancem preko portala eDavki v letu 2023 znaša 79,7 odstotka vseh izdanih dokumentov v postopku preverjanja poravnanih obveznosti in je glede na leto 2022 upadel za 1,2 odstotne točke. Delež je upadel iz razloga, ker je upadlo tudi število izdanih dokumentov preko eDavkov, razen izpisov IOP. V letu 2022 je bilo izdanih 67.133 dokumentov preko eDavkov (brez IOP), v letu 2023 pa 64.891 dokumentov (brez IOP).

Potrdila in razkritja iz evidenc v povezavi z izplačili javnih sredstev in pridobitvijo ugodnosti

Vse več organov se pri sprejemu zakonov, ukrepov in razpisov, ki omogočajo izplačila javnih sredstev subjektom in podelitve določenih pravic odloča, da je pogoj za njihovo pridobitev, da ima upravičenec poravnane obvezne dajatve in druge denarne nedavčne obveznosti do FURS.

Organi lahko iz evidenc FURS pridobijo podatke o izpolnjenih obveznostih upravičencev v času vložitve zahteve oziroma v času postopka odobritve ugodnosti ali pravice. V primeru, če obveznosti niso izpolnjene, ni mogoče pridobiti ugodnosti, kot npr. postati izvajalec javnega naročila, podaljšati pogodbe za izvajanje javnih naročil, pridobiti subvencije iz javnih sredstev, začeti opravljati dejavnost kot samostojni podjetnik oziroma ustanoviti novo gospodarsko družbo, opravljati čezmejne storitve, pridobiti delovne vize, pridobiti državljanstva, pridobiti licence itd. Na ta način se posredno vpliva na pravočasno plačevanje obveznosti iz naslova obveznih dajatev in drugih denarnih nedavčnih obveznosti.

FURS je v letu 2023 upravičencem posredovala 374.564 razkritij o poravnanih obveznostih, kar je v primerjavi z letom 2022 za 33,5 odstotka manj. Upad števila izdanih razkritij v letu 2023 je predvsem posledica zmanjšanja števila poizvedb s strani AKTRP. V letu 2023 je bilo 364.622 oziroma 97,4 odstotka razkritij posredovanih preko avtomatične izmenjave podatkov med organi. Avtomatična izmenjava razkritij je nujna glede na velik obseg vlog, zato so bile v letu 2023 z namenom, da se obseg

avtomatičnih izmenjav še poveča, dane pobude za sklenitev dogovorov o izmenjavi z več organi; nekateri so realizirani, npr. z GZS in OZS za namene pridobivanja podatkov na podlagi Zakona o prevozih v cestnem prometu ter Državnim odvetništvom.

Zaradi uvedbe avtomatičnih izmenjav se število pisnih razkritij organov na njihovo zahtevo zmanjšuje. Leta 2021 je bilo v pisni obliki izdanih 28.439 razkritij, v letu 2022 13.577 in v letu 2023 9.942. Najbolj se je zmanjšala izmenjava pisnih razkritij med FURS in upravnimi enotami za namene izvajanja Zakona o tujcih in Zakona o državljanstvu. V letu 2021 je bilo teh pisnih razkritij 17.934, v letu 2022 5.760 in v letu 2023 le še 319. S spremenjenim načinom pridobivanja podatkov so se na obeh straneh zmanjšala administrativna opravila ter posledično razbremenili uslužbenci.

Preglednica 28: Število razkritij iz knjigovodske evidence in evidence o davkih v povezavi s pridobitvami ugodnosti/pravic

	2020	2021	2022	2023	IND 2023/2022
Razkritja iz knjigovodske evidence (ne obstoj dolga) in evidence o davkih (predloženi REK obračuni za prispevke za socialno varnost)*	445.987	387.717	563.447	374.564	66,3

* Nekateri zakoni določajo kot kriterij samo prvi pogoj v zvezi z razkritjem iz knjigovodske evidence.

Vir: FURS